

สถานภาพความรู้ในการศึกษา การเคลื่อนไหวทางสังคมของชาวเกย์

ดร.นฤพนธ์ คิ้วงวิเศษ

บทนำ

การศึกษาการเคลื่อนไหวทางสังคมของชาวเกย์ มีความสำคัญในฐานะเป็นการทบทวนองค์ความรู้ แนวคิดทฤษฎี และกระบวนการที่ปรากฏอยู่ในแวดวงวิชาการและนักเคลื่อนไหวชาวเกย์ หากจะมองในระดับปฏิบัติการจะเห็นว่า การเคลื่อนไหวทางสังคมของเกย์เป็นการต่อสู้และเรียกร้องสิทธิเสรีภาพ ความเท่าเทียมและความยุติธรรมทางสังคมของกลุ่มคนชายขอบที่ถูกสังคมนับถือหรือได้รับการปฏิบัติอย่างไม่เท่าเทียม ชาวเกย์จึงออกมาต่อสู้เพื่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และให้สังคมตระหนักว่าเกย์หรือชายรักชายสามารถมีชีวิตอยู่ในสังคมนี้ได้อย่างปกติเหมือนคนอื่น ๆ อย่างไรก็ตาม เป้าหมายและอุดมการณ์ที่อยู่เบื้องหลังการต่อสู้นี้ยังเป็นสิ่งที่น่าศึกษาและวิเคราะห์ว่าเหตุผลอะไรที่ทำให้การต่อสู้และการเคลื่อนไหวของเกย์มีผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม การเคลื่อนไหวดังกล่าวนี้มีเป้าหมายและอุดมการณ์เหมือนหรือแตกต่างกัน กลุ่มและองค์กรเกย์ทั้งหลาย คิดถึงเรื่องสิทธิเสรีภาพและความเท่าเทียมไปในทิศทางเดียวกันหรือไม่ คำถามเหล่านี้จะนำไปสู่การตรวจสอบแนวคิดทฤษฎีและกระบวนการที่ขับเคลื่อนในการเคลื่อนไหวเหล่านั้น

ในวงวิชาการ การอธิบายการต่อสู้ของชาวเกย์มีการวิเคราะห์ไว้ในหลายแง่มุม ในบทความนี้จะชี้ให้เห็นแนวการวิเคราะห์เหล่านั้นว่ามีกระแสความคิดอะไรบ้าง เพื่อที่จะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาแนวทางการศึกษาในประเด็นนี้ต่อไปในอนาคต บทความนี้จะมองแนวทางการศึกษาในตะวันตกซึ่งมีอยู่จำนวนมาก ซึ่งอธิบายประวัติศาสตร์ของการเคลื่อนไหวต่อสู้ของชาวเกย์ตั้งแต่ปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 เรื่อยมาจนถึงยุคปัจจุบัน ในแต่ละยุคสมัยการต่อสู้ของชาวเกย์มีทั้งรูปแบบและวิธีการที่คล้ายคลึงกันและแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับเป้าหมายและอุดมการณ์ของการต่อสู้ รวมถึงบริบททางสังคม การเมืองและเศรษฐกิจในแต่ละช่วงเวลา อาจกล่าวได้ว่า การศึกษาการเคลื่อนไหวทางสังคมของชาวเกย์ เป็นการมองพัฒนาการของการต่อสู้ที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุค ในเวลาเดียวกันก็ยังคงเป็นการมองในระดับความคิดที่ใช้อธิบายการเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้น

อย่างไรก็ตาม นอกจากจะทำความเข้าใจแนวทางการศึกษาแล้ว ผู้วิจัยต้องการชี้ให้เห็นว่าแนวคิดเรื่องเพศสภาพ (Gender) และเพศวิถี (Sexuality) ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการต่อสู้ของชาวเกย์มีข้อจำกัดและอุปสรรคในการต่อสู้ทางสังคมอย่างไรบ้าง เนื่องจากแนวคิดนี้มีอิทธิพลต่อการศึกษาสังคมและวัฒนธรรมของเกย์อย่างแพร่หลายและยังคงมีพลังในแวดวงวิชาการปัจจุบัน แม้ว่าจะมีข้อถกเถียงระหว่างนักคิดที่สนับสนุนและนักคิดที่วิพากษ์ แต่ในหมู่นักต่อสู้เพื่อชาวเกย์ยังคงให้ความสำคัญกับเรื่องนี้เป็นอย่างมาก บทความเรื่องนี้จึงจำเป็นต้องทำความเข้าใจแนวคิดทฤษฎีเรื่องเพศว่าสะท้อนกระบวนการทัศนในการทำความเข้าใจชีวิตของเกย์อย่างไร โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระบวนการที่แตกต่างกันระหว่าง “สมัยใหม่” และ “หลังสมัยใหม่” มีผลต่อการอธิบายการเคลื่อนไหวทางสังคมของชาวเกย์อย่างไร นักวิชาการและนักต่อสู้ชาวเกย์ตระหนักถึงแนวคิดทฤษฎีที่ใช้อธิบายสิทธิเสรีภาพของเกย์อย่างไร และสิ่งเหล่านี้ทำให้เกิดข้อถกเถียงทางวิชาการอย่างไร ทั้งหมดนี้เป็นสถานภาพความรู้ที่จำเป็นต่อนักวิชาการรุ่นหลังที่ต้องการศึกษาการต่อสู้และการเคลื่อนไหวทางสังคมของชาวเกย์

บทความเรื่องนี้จะแบ่งเป็นสามส่วน คือ ส่วนที่หนึ่งเป็นการทบทวนเป้าหมายและอุดมการณ์ในการศึกษาการเคลื่อนไหวของชาวเกย์ โดยจะชี้ให้เห็นความแตกต่างของเป้าหมายที่มาจากอุดมการณ์ที่ต่างกัน ส่วนที่สองเป็นการศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่ใช้อธิบายเรื่องเพศวิถีและอัตลักษณ์เกย์ซึ่งมีอิทธิพลต่อการเคลื่อนไหวทางสังคมของเกย์ และส่วนที่สาม เป็นการศึกษากระบวนการที่ปรากฏอยู่ในเป้าหมาย อุดมการณ์และแนวคิดทฤษฎีทั้งหลาย ซึ่งทำให้เห็นแนวและทิศทางของแวดวงวิชาการว่ามองการเคลื่อนไหวของเกย์อย่างไร ทั้งสามส่วนนี้มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ซึ่งบางครั้งไม่อาจแยกออกจากกันได้เด็ดขาด สำหรับการแบ่งส่วนในการศึกษาในที่นี้เป็นเพียงการทำให้เกิดความเข้าใจได้ง่ายขึ้นเท่านั้น

เป้าหมายและอุดมการณ์ของการเคลื่อนไหวทางสังคมของเกย์

การเคลื่อนไหวและการต่อสู้ทางสังคมของเกย์ เป็นคำที่มีนัยยะทางการเมือง ในขณะที่เดียวกันก็มีความหมายเชิงวัฒนธรรมที่เป็นกระบอกเสียงให้กับวัฒนธรรมย่อยของเกย์ ทฤษฎีที่ใช้อธิบายการเคลื่อนไหวทางสังคมมองว่าการเคลื่อนไหวของเกย์เป็นการเคลื่อนไหวทางสังคมแนวใหม่ หรือ New Social Movement¹ ที่ให้ความสำคัญกับอัตลักษณ์ การเคลื่อนไหวประเภทนี้เกิดขึ้นอย่างแพร่หลายในช่วงทศวรรษ 1970 นอกจากจะมีกลุ่มเกย์แล้วยังรวมถึงกลุ่มผู้หญิง และกลุ่มเรียกร้องสิทธิต่างๆ เช่น กลุ่มชาติพันธุ์ ชนกลุ่มน้อย ผู้อพยพ เป็นต้น นักวิชาการวิเคราะห์ว่าการเคลื่อนไหวทางสังคมแนวใหม่พยายามนำเรื่องโอกาสทางอำนาจเข้ามาอธิบายเพื่อชี้ว่าชาวเกย์หรือกลุ่มคนชายขอบสามารถเข้าถึงอำนาจได้มากขึ้นแค่ไหน และความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการเคลื่อนไหวก็สะท้อนผลของการเข้าถึงอำนาจด้วย²

ทฤษฎีการเคลื่อนไหวทางสังคมมีพัฒนาการและข้อยกเถียงมาเป็นลำดับขึ้น ตั้งแต่แนวคิดวิทยา และพฤติกรรมศาสตร์ซึ่งเคยอธิบายว่าการเคลื่อนไหวทางสังคมเป็นความต้องการปลดปล่อยทางอารมณ์ของกลุ่มบุคคล (Collective Behavior Theory) ต่อมาก็เริ่มอธิบายว่าการเคลื่อนไหวทางสังคมมิได้เกิดจากการใช้อารมณ์แต่ยังมีเหตุผลที่ชัดเจน ทำให้เกิดการเสนอแนวคิดเรื่องการแย่งชิงทรัพยากร (Resource Mobilization Theory) เพื่อประโยชน์ของกลุ่ม การเคลื่อนไหวทางสังคมในแนวนี้นี้เชื่อว่ากลุ่มมีเป้าหมายเพื่อแย่งชิงทรัพยากรจาก โครงสร้างการเมืองและเศรษฐกิจ แต่นักวิชาการรุ่นต่อมาวิจารณ์ว่าการแย่งชิงทรัพยากรมองสังคมเป็นโครงสร้างมากเกินไป จนมองไม่เห็นความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างคนที่ถูกกดขี่กับผู้มีอำนาจในการปกครอง นักวิชาการที่เชื่อเรื่องอำนาจจึงเสนอการศึกษาการเคลื่อนไหวทางสังคมในฐานะเป็นเครื่องมือในการต่อสู้เพื่อให้ได้อำนาจทางการเมืองและเศรษฐกิจ (Political Process Theory) การศึกษาในแนวนี้นี้ได้รับความนิยมในช่วงทศวรรษ 1960 โดยเฉพาะการศึกษาวิเคราะห์การเคลื่อนไหวทางสิทธิเสรีภาพของประชาชน

นักวิชาการบางคนตั้งข้อสังเกตว่าแนวการศึกษาเรื่องการแย่งชิงทรัพยากรและการแย่งชิงอำนาจไม่อาจทำความเข้าใจการเคลื่อนไหวของกลุ่มเกย์ได้ เพราะกลุ่มเกย์ไม่ต้องการแย่งชิงทรัพยากรหรือต้องการได้อำนาจทางการเมืองและเศรษฐกิจ แต่กลุ่มเกย์ต้องการให้สังคมยอมรับวัฒนธรรมย่อยที่ต่างไปจากวัฒนธรรมของรักต่างเพศ ด้วยเหตุนี้ทำให้เกิดแนวคิดการเคลื่อนไหวทางสังคมแนวใหม่ดังที่กล่าวมาข้างต้นเพื่อที่จะอธิบายมิติทาง

¹ Stephen M. Engel. **The Unfinished Revolution**. Cambridge, Cambridge University Press. 2001. หน้า.12.

² Elizabeth A. Armstrong. **Forging Gay Identities**. Chicago, The University of Chicago Press. 2002. หน้า.5.

วัฒนธรรมของการต่อสู้ของชาวเกย์ที่มีความซับซ้อน และพยายามตีความใหม่เกี่ยวกับเรื่องอำนาจและการเข้าถึงทรัพยากร นอกจากนั้นยังให้ความสนใจเรื่องอัตลักษณ์ทางเพศในฐานะเป็นพลังในการเคลื่อนไหวของชาวเกย์³

อย่างไรก็ตาม ก่อนหน้าทศวรรษ 1970 ชาวเกย์ และโซโมเซ็กซ์ชวลทั้งหลายมีการเคลื่อนไหวมาอย่างชัดเจน โดยเฉพาะในประเทศเยอรมัน จากนั้นค่อยๆกระจายไปยังเมืองใหญ่ๆในทวีปยุโรป และมีความชัดเจนมากขึ้นในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สอง นักประวัติศาสตร์หลายคนออกมาชี้ว่านักทฤษฎีการเคลื่อนไหวทางสังคมมองข้ามบริบททางประวัติศาสตร์ของการต่อสู้ของเกย์ซึ่งเป็นการเคลื่อนไหวทางวัฒนธรรม นักประวัติศาสตร์มองว่าวัฒนธรรมเกย์เป็นวัฒนธรรมที่หล่อหลอมมาจากคนที่มีสำนึกเดียวกัน (Collective Identity) บุคคลที่เป็นเกย์จะมีส่วนสร้างและผลักดันในการเกิดต่อสู้กับอำนาจ คู่ต่อสู้ของเกย์อาจเป็นอำนาจรัฐและสถาบันทางสังคมของรักต่างเพศ การต่อสู้ของโซโมเซ็กซ์ชวลมีจุดกำเนิดมาจากการรณรงค์ของนักนักวิชาการและนักต่อสู้เพื่อเรียกร้องความเท่าเทียมทางสังคม การรณรงค์ดังกล่าวนี้ทำให้เกิดแนวคิดเรื่องสังคมและชุมชนเกย์ในเวลาต่อมา⁴

ปัจจุบัน แนวโน้มการศึกษาการเคลื่อนไหวทางสังคมจะมองมิติวัฒนธรรมและการปริมาตรของกลุ่มคนที่มีสำนึกร่วมกัน ปริมาตรดังกล่าวนี้หมายถึงพื้นที่ของการสร้างประสบการณ์ร่วมของกลุ่มคนที่อยู่ในการเคลื่อนไหว ซึ่งเกี่ยวข้องกับการสร้างกฎเกณฑ์ต่างๆที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์ การเคลื่อนไหวทางสังคมของกลุ่มจึงไม่จำเป็นต้องมีกฎที่ตายตัว แต่พร้อมจะปรับเปลี่ยนได้ การศึกษาการเคลื่อนไหวทางสังคมในแนวนี้นี้จึงมิใช่การอธิบายกฎเกณฑ์หรือโครงสร้างของกลุ่มที่เคลื่อนไหว แต่เป็นการอธิบายประสบการณ์ของกลุ่มที่พร้อมจะเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์ในสถานการณ์ต่างๆ เนื่องจากการกระทำของกลุ่มเกี่ยวข้องกับอำนาจตลอดเวลา ไม่ใช่เฉพาะแต่การต่อสู้ทางการเมืองเท่านั้น อำนาจยังเกิดขึ้นกับการจัดการและความสัมพันธ์ภายในของกลุ่มทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ แนวการศึกษาที่สนใจปฏิบัติการภายในกลุ่มซึ่งสมาชิกแต่ละคนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันคล้ายกับสมาชิกที่อยู่ในองค์กร เป็นแนวศึกษาที่รู้จักในนาม Cultural-Institutionalist Approach⁵

เป้าหมายและอุดมการณ์ในการเคลื่อนไหวทางสังคมของเกย์ที่ผ่านมาแบ่งออกเป็นสองกระแส คือ กระแสเสรีนิยม และกระแสวิพากษ์นิยม

กระแสเสรีนิยม (Liberalism) หมายถึง การเคลื่อนไหวทางสังคมของกลุ่มเกย์ที่ยังคงสนับสนุนระเบียบกฎเกณฑ์และโครงสร้างทางสังคมที่มีอยู่เดิมให้ดำรงอยู่ต่อไป จะไม่มีการท้าทายโค่นล้มสิ่งเหล่านี้ กลุ่มเกย์ที่ออกมาเคลื่อนไหวให้สังคมยอมรับพวกเขาอาจต้องการเพียงการแก้กฎหมายที่เคยลงโทษพวกเขา หรือออกมารณรงค์ให้พวกเขาได้รับสิทธิและเสรีภาพเท่าเทียมกับคนอื่นๆ เช่น กฎหมายแต่งงาน กฎหมายบุตรบุญธรรม ฯลฯ แต่จะไม่ทำลายบรรทัดฐานทางสังคมของรักต่างเพศที่มีอยู่เดิม กลุ่มและองค์กรเกย์ที่มีเป้าหมายแนวนี้จะพบเห็นในกลุ่มโฮโมไฟล์ (Homophile) ในช่วงทศวรรษ 1940-1960 เป็นที่น่าสังเกตว่าการเคลื่อนไหวของเกย์ในแนวทางนี้จะเข้ากันได้กับสังคมประชาธิปไตยแบบทุนนิยม จะเห็นได้ว่าขบวนการโฮโมไฟล์ทั้งหลายในยุโรปและอเมริกามีได้โจมตีสถาบันทางการเมืองและเศรษฐกิจ แต่ต้องการให้เกย์อยู่ในสังคมอย่างเป็นสุขภายใต้กฎหมายและสถาบันสังคมที่รองรับสิทธิและเสรีภาพของพวกเขา

3 Elizabeth A. Armstrong. 2002. อ้างแล้ว หน้า.7.

4 Tim Edwards. **Erotics & Politics: Gay Male Sexuality, Masculinity and Feminism.** London, Routledge. 1994. หน้า.4.

5 Elizabeth A. Armstrong. 2002. อ้างแล้ว หน้า.10.

ต้นกำเนิดของการเคลื่อนไหวในแนวนั้นเห็นได้จากกลุ่มโฮโมเซ็กช่วลในเยอรมัน กล่าวคือช่วงทศวรรษที่ 1860 ความไม่ยุติธรรมของกฎหมายทำให้บุคคลที่มีพฤติกรรมชายรักชายออกมาเรียกร้องสิทธิและพยายามแก้กฎหมาย บุคคลสำคัญคือ คีร์ท เฮนริช อุลริชส์ และ คาร์ล มาเรีย เคิร์ตเบนนี่ บุคคลทั้งสองนี้ถือเป็นผู้บุกเบิกเรื่องสิทธิเสรีภาพของโฮโมเซ็กช่วลในโลกตะวันตกและมีการเสนอทฤษฎีเกี่ยวกับเพศวิถีเป็นครั้งแรก โดยอูลริชส์อธิบายว่าความรักระหว่างชายกับชายเป็นเรื่องธรรมชาติและมีสาเหตุทางชีววิทยา⁶ ผู้ชายที่รักผู้ชายจะมีจิตใจเหมือนผู้หญิง หรือจิตใจผู้หญิงที่อยู่ในร่างชาย และการแสดงตัวตนของผู้ชายที่มีจิตใจเป็นหญิงจะเรียกว่า “เยอรมัน” (Urnig) ในช่วงปี ค.ศ.1869 คาร์ล มาเรีย เคิร์ตเบนนี่ นักหนังสือพิมพ์และนักสิทธิมนุษยชนชาวออสเตรีย ได้คิดคำว่า “โฮโมเซ็กช่วล” เพื่ออธิบายพฤติกรรมของชายรักชายและลักษณะการแสดงอารมณ์ทางเพศของบุคคล เคิร์ตเบนนี่มีความคิดเหมือนกับอูลริชส์ที่ต้องการให้แก้กฎหมายมาตรา 143 (ต่อมาเป็นมาตรา 175) ที่ลงโทษชายรักชาย เพราะเห็นว่าเป็นการละเมิดสิทธิความเป็นมนุษย์ (Right of Man) แต่เคิร์ตเบนนี่มิได้ออกมาต่อสู้เหมือนกับอูลริชส์ เขาเลือกที่จะทำงานเขียนอยู่เงียบๆ เคิร์ตเบนนี่เชื่อมั่นว่าเรื่องเซ็กส์ของมนุษย์เป็นเรื่องส่วนตัว ไม่ควรนำไปกล่าวโทษทางกฎหมาย

หลังจากนั้น ก็มีการตั้งกลุ่มของโฮโมเซ็กช่วลปี ค.ศ.1897 โดยใช้ชื่อว่ากรรมการผู้รักเพื่อนมนุษย์ในเชิงวิทยาศาสตร์ หรือ Scientific-Humanitarian Committee⁷ ผู้นำคนสำคัญคือ แม็กนัส เฮิร์ชเฟลด์ นายแพทย์ที่ออกมาต่อต้านกฎหมายและต้องการล้มล้างมาตรา 175⁸ บทบาทของกรรมการผู้รักเพื่อนมนุษย์ฯ คือการค้นคว้าวิจัยทางวิทยาศาสตร์เพื่อพิสูจน์ว่าโฮโมเซ็กช่วลเป็นเรื่องธรรมชาติและทวงถามสิทธิของคนเหล่านี้ เฮิร์ชเฟลด์เชื่อว่าความยุติธรรมต้องมาจากความรู้ทางวิทยาศาสตร์ กล่าวคือ ถ้ามีการศึกษาสาเหตุของโฮโมเซ็กช่วลด้วยหลักฐานทางวิทยาศาสตร์มากเท่าใด ก็จะทำให้สังคมยอมรับโฮโมเซ็กช่วลมากขึ้นเท่านั้น เฮิร์ชเฟลด์ได้รับอิทธิพลความคิดมาจากอูลริชส์ซึ่งทำให้เขาพัฒนาทฤษฎีเพศที่สามขึ้นเพื่ออธิบายโฮโมเซ็กช่วลเป็นสัญชาตญาณตามธรรมชาติที่เก็บไว้ภายในทำให้มีการแสดงบทบาทตรงกลางระหว่างความเป็นชายและหญิง หรือเพศที่สาม รู้จักในนาม Uranism⁹

หลังจากที่กลุ่มของเฮิร์ชเฟลด์ถูกรวบปรามและทำลายโดยพรรคนาซี และโฮโมเซ็กช่วลในเยอรมันจำนวนมากถูกสังหารในค่ายกักกัน และถูกจับในข้อหาเป็นศัตรูของประเทศภายใต้นโยบายปราบปรามโฮโมเซ็กช่วล การรวมตัวของโฮโมเซ็กช่วลก็เปลี่ยนรูปแบบไป หลังสงครามโลกครั้งที่สองกลุ่มโฮโมเซ็กช่วลก็เรียก

⁶ David F. Greenberg. **The Construction of Homosexuality**. The University of Chicago Press, Chicago. 1988. หน้า.409.

⁷ Harry Oosterhuis and Hubert Kennedy (ed.) **Homosexuality and Male Bonding in Pre-Nazi Germany**. The Haworth Press, New York. 1991. หน้า.1.

⁸ ในกฎหมายมาตรา 175 ระบุว่าผู้ชายที่มีพฤติกรรมทางเพศกับชายอื่น หรือยอมให้ชายอื่นมีการกระทำทางเพศกับตน จะต้องถูกลงโทษโดยการจำคุก ถ้าผู้ชายที่มีพฤติกรรมข้างต้นมีอายุต่ำกว่า 21 ปี และไม่ได้เป็นฝ่ายกระทำ ศาลอาจรอลงอาญาไว้ก่อน

⁹ Barry D.Adam. **The Rise of a Gay and Lesbian Movement**. Twayne Publishers, Boston. 1987. หน้า.18.

ตัวเองใหม่ว่า “โฮโมไฟล์” ซึ่งเน้นมิติเรื่องความรักมากกว่าเรื่องเพศ กามารมณ์และความใคร่¹⁰ ตัวอย่างกลุ่มโฮโมไฟล์ที่สำคัญ ได้แก่ สมาคมเม็ตตาซินในสหรัฐอเมริกา ก่อตั้งในปี ค.ศ. 1950 โดยแฮร์รี เฮย์ เป้าหมายของสมาคมเม็ตตาซิน คือ 1) เพื่อให้โฮโมเซ็กชวลเกิดการรวมตัวกัน 2) เพื่อให้ความรู้แก่สังคมเกี่ยวกับวัฒนธรรมของโฮโมเซ็กชวลซึ่งเทียบได้กับวัฒนธรรมคนผิวดำ ชาวเม็กซิกันและชาวยิว 3) เพื่อสร้างสำนึกความเป็นผู้นำของโฮโมเซ็กชวลเพื่อเป็นตัวแทนของกลุ่มคนที่สังคมกีดกัน และ 4) เพื่อช่วยเหลือโฮโมเซ็กชวลที่ถูกสังหารรังแกและกดขี่ข่มเหง รวมทั้งต่อสู้เพื่อให้มีการแก้กฎหมายที่ลงโทษโฮโมเซ็กชวลด้วย เป้าหมายดังกล่าวมีลักษณะเป็นการทำให้โฮโมเซ็กชวลอยู่อย่างกลมกลืน(assimilation)กับคนอื่นๆในสังคม ไม่ทำตัวแปลกประหลาดและไม่ใช้การต่อสู้แบบรุนแรงหรือก้าวร้าว รวมทั้งส่งเสริมให้มีการยอมรับตัวเองและการมีศักดิ์ศรีเช่นเดียวกับคนอื่น¹¹ เป้าหมายการทำงานดังกล่าวนี้มีลักษณะเป็นการค่อยๆแก้ ค่อยๆปฏิรูป ค่อยๆเป็นค่อยๆไป มากกว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงแบบฉับพลันหรือการปฏิวัติ¹²

การเคลื่อนไหวของสมาคมเม็ตตาซิน มีประเด็นที่น่าสนใจหลายเรื่อง โดยเฉพาะอุดมการณ์ในการเคลื่อนไหวที่แตกต่างกันของสมาชิกในกลุ่ม ระหว่างอุดมการณ์การแบบกลมกลืนกับสังคม กับอุดมการณ์แบบชนกลุ่มน้อย กล่าวคือ อุดมการณ์ที่มุ่งให้โฮโมเซ็กชวลอยู่อย่างกลมกลืนในสังคม (Assimilationist Positions) คือความพยายามที่จะทำให้โฮโมเซ็กชวลมีคุณภาพชีวิตที่ดีโดยสังคมไม่ปฏิเสธ แต่ขณะเดียวกันก็ไม่จำเป็นต้องประกาศตัวเอง สมาชิกที่เชื่อในแนวนี้จึงอยู่อย่างเงียบๆ เน้นการทำงานเรื่องสิทธิและให้ความรู้กับสังคมเพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติของประชาชนให้มองโฮโมเซ็กชวลในเชิงบวก ส่วนอุดมการณ์ของการเป็นชนกลุ่มน้อยคือความพยายามที่จะสร้างกลุ่มของโฮโมเซ็กชวลให้ปรากฏแก่สาธารณะ ผลักดันให้เกิดกลุ่มที่ถูกต้องตามกฎหมาย อุดมการณ์ทั้งสองนี้มีเป้าหมายที่ต่างกัน พวกที่เชื่อเรื่องความกลมกลืนจะเน้นความเป็นปัจเจกนิยม หรือเป็นพวกที่แสวงหาความพอใจส่วนตัว ไม่ต้องการให้เป็นเป้าสายตาของสังคม ขณะที่พวกที่เชื่อความเป็นชนกลุ่มน้อยจะเน้นเรื่องการรวมกลุ่มและการแสดงตัวต่อสาธารณะ เน้นการขับเคี่ยวของคนจำนวนมาก

จนกระทั่งทศวรรษ 1970 สรรพนามคำว่า “เกย์” ถูกสร้างขึ้นเพื่อเป็นสัญลักษณ์ในการเคลื่อนไหวเรื่องสิทธิและเสรีภาพ กลุ่มเกย์ที่สำคัญในช่วงนี้ คือ สหพันธ์นักเคลื่อนไหวเกย์ หรือ Gay Activist’s Alliance (GAA) ก่อตั้งในปี ค.ศ. 1974 เน้นเรื่องสิทธิ ศักดิ์ศรี และอิสรภาพของเกย์โดยเฉพาะ ไม่ยุ่งเกี่ยวกับกลุ่มคนผิวดำ หรือผู้หญิง¹³ กลุ่มจีเอเอ็มเอนิวคิดแบบประชาธิปไตย และจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อทำงานด้านการเมือง สิทธิพลเมือง กฎหมาย การออกสิ่งพิมพ์ ทำงานเชิงสังคม จัดกิจกรรมหารายได้ และจัดหาสมาชิก ผลงานที่สำคัญของจีเอเอ็มเอนิวคือผลักดันให้สมาคมจิตเวชแห่งอเมริกายอมรับว่าโฮโมเซ็กชวลเป็นคนปกติ กลุ่มจีเอเอ็มเอนิวทำให้อุดมการณ์แบบเกย์นิยม หรือ Gay Pride ได้รับความนิยมน้อยลง เพราะอุดมการณ์นี้ไม่ต้องการเปลี่ยนแปลงสังคม แต่พยายามทำงานร่วมมือกับสถาบันทางสังคมอื่นๆ อยู่ในระเบียบกฎเกณฑ์ของราชการมากกว่าจะต่อต้านหรือทำลายล้าง ไม่ชอบใช้ความรุนแรง แต่เน้นความมีตัวตนทางเพศ เชิดชูกานินิยมและวัฒนธรรมแบบเกย์ กลุ่มเกย์

¹⁰ Domenico Rizzo. “Public Spheres and Gay Politics Since the Second World War” in Robert Aldrich (ed.) **Gay Life and Culture**. Thames & Hudson, London. 2006. หน้า.206.

¹¹ Elizabeth A. Armstrong. 2002 อ้างแล้ว หน้า 41.

¹² Elizabeth A. Armstrong. 2002 อ้างแล้ว หน้า 19.

¹³ Stephen M. Engel. 2001.อ้างแล้ว หน้า.44.

นิยมนีจึงกลมกลืนอยู่กับระบบทุนนิยมได้อย่างดี อลิซาเบ็ธ อาร์มสตรอง (2002)¹⁴ ตั้งข้อสังเกตว่าการเคลื่อนไหวของเกย์ในทศวรรษ 1970 อาศัยจิตวิญญาณแบบขบวนการโฮโมไฟล์ที่เกิดขึ้นมาก่อนหน้านี้ กล่าวคือเชื่อมั่นว่าเกย์เป็นชนกลุ่มน้อยที่มีวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ของตัวเอง

การเติบโตของอุดมการณ์เกย์นิยมในทศวรรษ 1970 ทำให้เกิดองค์กรเกย์จำนวนมาก เช่น กลุ่มเกย์ซิลปิน กลุ่มเกย์ศาสนา กลุ่มเกย์การกุศล กลุ่มเกย์ที่มีบุตร กลุ่มเกย์ภาพยนตร์ เป็นต้น องค์กรเหล่านี้ล้วนทำให้อัตลักษณ์เกย์มีพลังและเข้มแข็ง อุดมการณ์เกย์นิยมแทรกซึมเข้าไปในสังคมโดยทำให้เกย์รู้สึกภูมิใจในอัตลักษณ์ทางเพศของตน เป้าหมายของอุดมการณ์นี้คือสร้างพื้นที่ทางสังคมให้กับเกย์ และทำให้เกย์สามารถแสดงออกในเรื่องสิทธิความรู้สึกทางเพศ และวัฒนธรรมได้เหมือนคนอื่นๆ นอกจากนั้นอุดมการณ์เกย์นิยมยังทำให้เกิดการสร้างชุมชนเกย์โดยมีบาร์และไนท์คลับเป็นศูนย์กลาง ความคิดแบบเสรีนิยมทำให้เกิดกลุ่มเชิงพาณิชย์เพื่อตอบสนองตัวตนของเกย์ เช่น บาร์ ไนต์คลับ โรงอาบน้ำ ยิม ฟิตเนส ฯลฯ ซึ่งเจริญรุ่งเรืองและขยายตัวมากในทศวรรษที่ 1970 ธุรกิจเกย์ทำให้เกิดรูปแบบการใช้ชีวิตที่พึงพิงการบริโภค และทำให้เกย์กลายเป็น “ผู้บริโภค” ที่มีความสำคัญ บรรยากาศที่ไม่เคร่งขรึมอาจเห็นได้จากการเดินพาเหรดของเกย์ ซึ่งรู้จักในนาม “Gay Pride” เป็นกิจกรรมทางสังคมของกลุ่มเกย์ที่มีไว้เพื่อบอกตัวเองว่าการเป็นเกย์คือสิ่งที่น่าภูมิใจและเขาก็ควรมีสถานะเช่นเดียวกับผู้ชายและผู้หญิง พาเหรดเกย์ไพรด์จัดขึ้นครั้งแรกในนิวยอร์ก ในปี ค.ศ.1970 หลังจากครบวาระหนึ่งปีของการจลาจลที่สโตนวอลล์¹⁵

อย่างไรก็ตาม ต่อมาการเดินพาเหรดมิได้มุ่งไปที่เรื่องสิทธิเสรีภาพเท่านั้น แต่ยังเป็นการเปิดเผยอารมณ์ความรู้สึกของเกย์ต่อสิ่งที่ตนเองเป็น อารมณ์ดังกล่าวนี้กลายเป็นเรื่องความสนุกสนาน ความบันเทิง แฟชั่น เสียงเพลง บาร์ดี และการเดินร่า พาเหรดในระยะหลังจึงกลายเป็นกิจกรรมเพื่อความบันเทิงมากกว่าจะเป็นการแสดงออกถึงสิทธิเสรีภาพ ทำให้เกย์พาเหรดกลมกลืนไปกับวัฒนธรรมป๊อปและการบริโภคสินค้า สิ่งท้าทายใหม่สำหรับองค์กรเกย์คือความคิดแบบทุนนิยมของเกย์ (Gay Capitalism)¹⁶ ซึ่งพยายามสร้างคำอธิบายใหม่เกี่ยวกับศักดิ์ศรีของเกย์ กล่าวคือทุนนิยมเกย์มักจะพูดถึงตัวตน การใช้ชีวิต ความภาคภูมิใจ รสนิยม ความรู้สึก และความเป็นชาย ซึ่งสิ่งเหล่านี้มักจะมาพร้อมกับการบริโภคสินค้าและการใช้ชีวิตในสถานเริงรมย์ สิ่งเหล่านี้ดำเนินควบคู่ไปกับการรณรงค์เรื่องสิทธิความเป็นพลเมือง (Citizenship) ไม่ว่าจะเป็นสิทธิในการแต่งงาน การทำงาน การรับบุตรบุญธรรม และการรับมรดก เป็นต้น

จะเห็นได้ว่าการเคลื่อนไหวทางสังคมในแนวทางเสรีนิยมค่อยๆเติบโตและพัฒนาในสังคมประชาธิปไตยและทุนนิยมตะวันตก การเคลื่อนไหวแนวนี้มีพลังอยู่ในปัจจุบันและเป็นสิ่งที่นักวิชาการและนักต่อสู้ทั้งหลายต้องกลับมาตั้งคำถามว่า เป้าหมายเพื่อให้สังคมยอมรับและมีความสุขภายใต้วัฒนธรรมบริโภคเป็นเป้าหมายที่เกย์ต้องการจริงหรือไม่ เนื่องจากมีสิ่งที่ไม่คาดคิดเกิดขึ้นมากมายในกระแสเสรีนิยม โดยเฉพาะการสร้างคามไม่เท่าเทียมให้เกิดขึ้นภายในกลุ่มเกย์ ระหว่างเกย์ชนชั้นกลางที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีกว่ากลุ่มเกย์อื่นๆ และการทำให้เกย์กลายเป็นสินค้าเป็นการแสดงออกถึงเสรีภาพจริงหรือไม่

¹⁴ Elizabeth A. Armstrong. 2002. อ้างแล้ว หน้า 57.

¹⁵ Gert Hekma. “The Gay World: 1980 to the Present” in Robert Aldrich (ed.) 2006. อ้างแล้ว หน้า 333.

¹⁶ Barry D. Adam. **The Rise of a Gay and Lesbian Movement.** Twayne Publishers, Boston. 1987. หน้า 97.

กระแสวิพากษ์นิยม (Radicalism) หมายถึง กลุ่มคนที่มองว่าระบบและโครงสร้างสังคมคือปัญหาสำคัญ และเป็นอุปสรรคต่อการใช้ชีวิตของเกย์ ถ้าต้องการแก้ปัญหาที่จำเป็นต้องทำลายสิ่งเหล่านั้นเพื่อสร้างระบบและโครงสร้างใหม่ การเคลื่อนไหวทางสังคมของเกย์ในแนวนี้มักจะไม่แพร่หลายมากนักเนื่องจากถูกมองว่าเป็นพวกหัวรุนแรงและต้องการทำลายบรรทัดฐานทางสังคม เป็นการเปลี่ยนสังคมอย่างถอนรากถอนโคน ต้นตอของแนวคิดนี้พัฒนามาจากนักเคลื่อนไหวที่ยึดมั่นในอุดมการณ์แบบสังคมนิยม โดยเฉพาะนักเคลื่อนไหวชาวอังกฤษชื่อเอ็ดเวิร์ด คาร์เพนเตอร์ ในปี ค.ศ.1883 คาร์เพนเตอร์เขียนบทความเรื่อง Towards Democracy ทำให้เขาเข้ามาในกลุ่มนักเคลื่อนไหวแบบสังคมนิยมและคุ้นเคยกับวิลเลียม มอร์ริส¹⁷ กลุ่มของมอร์ริสสนใจเรื่องการสร้างจิตสำนึกใหม่ให้กับประชาชน โดยไม่ได้เน้นหลักการทางเศรษฐกิจเหมือนกับนักสังคมนิยมคนอื่นๆ ซึ่งเป็นแนวที่คาร์เพนเตอร์หลงใหลเพราะสัมพันธ์กับเรื่องศาสนาและจิตวิญญาณ คาร์เพนเตอร์เขียนหนังสือเรื่อง Civilization It Cause and Cure(1889) เพื่ออธิบายว่าอารยธรรมของมนุษย์เปรียบเสมือน “โรคร้าย” ทำลายความเป็นเอกภาพระหว่างคนกับธรรมชาติ¹⁸

เมื่อเข้ามาทำงานกับวิลเลียม มอร์ริส เขาก็เริ่มสนใจอุดมการณ์คอมมิวนิสต์และเสนอความคิดเรื่องสังคมนิยมแบบบรรพกาล (Primitive Communism) ซึ่งปฏิเสธระบบอุตสาหกรรมอย่างสิ้นเชิง สังคมในลักษณะนี้เป็นสังคมที่คนทุกคนช่วยเหลือกันและอยู่ใกล้ชิดกับธรรมชาติ คาร์เพนเตอร์ยังได้รับอิทธิพลความคิดจากศาสนาฮินดูเมื่อครั้งที่เดินทางไปอินเดียในปี ค.ศ.1890 ทำให้เขาสนใจเรื่องจิตวิญญาณและนำมาพัฒนาความคิดสังคมนิยม โดยเสนอว่าสังคมนิยมจะทำให้มนุษย์มีจิตสำนึกใหม่และมีความสุขแบบเรียบง่ายใกล้ชิดธรรมชาติ เขาจึงสนับสนุนให้มนุษย์เลิกกินเนื้อสัตว์ เป็นมังสวิรัติ และรณรงค์ให้เลิกปล่อยควันพิษในอากาศ ในช่วงทศวรรษที่ 1880 คาร์เพนเตอร์เริ่มสนใจประเด็นโฮโมเซ็กชวล และได้มีโอกาสพบกับนักคิด นักเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องสิทธิและความเป็นธรรมของโฮโมเซ็กชวล เขาได้มีโอกาสอ่านงานของจอห์น แอดดิงตัน ไชม่อนส์ เรื่อง A Problem in Modern Ethics ซึ่งอธิบายว่าความรักของชายกับชายเป็นการสร้างความเท่าเทียมทางสังคม จากจุดนี้ทำให้คาร์เพนเตอร์เขียนหนังสือเรื่อง Intermediate Sex หรือเพศตรงกลาง¹⁹ ในปี ค.ศ.1908 เพื่ออธิบายว่าโฮโมเซ็กชวลเป็นคนปกติ

คาร์เพนเตอร์เชื่อว่าโฮโมเซ็กชวลมิใช่ความเสื่อมถอย และเรียกร้องให้มีการปลดปล่อยการแสดงออกทางเพศ คาร์เพนเตอร์อธิบายว่าชายรักชายเปรียบเสมือนมิตรภาพของนักรบ²⁰ (Heroic Friendship) หนังสือ Intermediate เต็มไปด้วยความคิดแบบสังคมนิยม ซึ่งอธิบายเรื่องความเสียสละเพื่อส่วนรวม คาร์เพนเตอร์กล่าวว่า

¹⁷ วิลเลียม มอร์ริส คือนักคิดที่สนใจอุดมการณ์สังคมนิยม เขาเชื่อว่าความเจริญก้าวหน้าทางวัตถุทำลายอิสรภาพของมนุษย์ ดังนั้นสังคมนิยมจึงไม่ควรมีระบบทุนนิยม ในปี ค.ศ.1893 มอร์ริสเขียนคำประกาศ Manifesto of the English Socialists เพื่อบอกว่าสังคมนิยมจะเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิต มอร์ริสมีบทบาทอย่างมากในการเผยแพร่ความคิดสังคมนิยมในหมู่นักศึกษามหาวิทยาลัยออกซ์ฟอร์ด เขายังเป็นผู้ริเริ่มก่อตั้ง Socialist League ในปี ค.ศ.1885 และได้รับความสนใจจากชนชั้นแรงงานและพวกอนาธิปไตย ซึ่งเอ็ดเวิร์ด คาร์เพนเตอร์ก็เข้ามาเป็นสมาชิกในกลุ่มนี้ด้วย

¹⁸ Florence Tamagne. **A History of Homosexuality in Europe**. Algora Publishing, New York. 2006. p.86.

¹⁹ Florence Tamagne. 2006. อ้างแล้ว หน้า 86.

²⁰ Barry D. Adam. 1987. อ้างแล้ว หน้า 36.

การแสดงความรักต่อกันเพศเดียวกันคือ “พลังทางสังคม” (Social Force) เช่น ชายอาวุโสช่วยเหลือเด็กหนุ่มที่ยากจนเพราะความรัก ทำให้เด็กหนุ่มมีโอกาสทางสังคม คนรักเพศเดียวกันหรือยูเรเนียนจึงมีหน้าที่เป็น “ผู้ช่วยเหลือ” หรือ “ผู้ชี้แนะ” เป็นผู้ที่นำมาสุขมาให้และทำให้เกิดความเข้าใจระหว่างเพื่อนมนุษย์ คาร์เพนเตอร์เชื่อว่าโฮโมเซ็กชวลเกิดมาเพื่อช่วยคนอื่น ให้บริการแก่สังคม แก้ปัญหาสังคม เพราะโฮโมเซ็กชวลใช้ความรักเป็นเครื่องมือที่จะช่วยผู้อื่น โดยไม่เห็นแก่เงินตราหรือผลประโยชน์ส่วนตัว สังคมของโฮโมเซ็กชวลเป็นสังคมที่มีอิสระเสรี แต่สังคมทุนนิยมมีแต่กฎเกณฑ์และข้อบังคับ มีการแข่งขันและเห็นแก่ตัว คาร์เพนเตอร์เชื่อว่าโฮโมเซ็กชวลเป็นผู้มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด สุภาพอ่อนโยน เห็นอกเห็นใจ รอบคอบ และให้คุณค่าต่อความรัก เพราะโฮโมเซ็กชวลมีทั้งจิตใจที่เป็นชายและหญิงอยู่พร้อมกัน²¹

ในช่วงทศวรรษ 1930 อุดมการณ์สังคมนิยมและการปฏิวัติสังคมแพร่หลายในกลุ่มโฮโมเซ็กชวลในอังกฤษ โดยเฉพาะชมรมต่างๆ ในโรงเรียนอีตันและ มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ นักเคลื่อนไหวทางสังคมที่สำคัญได้แก่ กาย เบอร์เกส, แอนโทนี บลันด์ และ โดแนลด์ แม็คลีน บุคคลเหล่านี้ทำงานแบบลับๆ และยึดอุดมการณ์ต่อสู้เพื่อชนชั้นกรรมกร หลายคนมีคนรักเป็นชายหนุ่มที่มาจากชนชั้นแรงงาน²² เครือข่ายโฮโมเซ็กชวลของเบอร์เกสรู้จักในนาม Homintern

อุดมการณ์สังคมนิยมมาปรากฏอีกครั้งในการเคลื่อนไหวของแฮร์รี เฮย์ในสหรัฐอเมริกาในช่วงทศวรรษ 1950 แต่เป็นการเคลื่อนไหวที่ไม่มีพลังมากนักเพราะในช่วงนั้นสหรัฐอเมริกากำลังต่อต้านคอมมิวนิสต์ ทำให้เฮย์ต้องลาออกจากสมาคมเม็ตตาซิน ระหว่างที่เฮย์เป็นผู้นำในสมาคม เขาเรียกร้องให้โฮโมเซ็กชวลออกมาเดินขบวนเพื่อเรียกร้องสิทธิของตัวเองและทำให้สังคมตระหนักว่าเกย์ถูกกดขี่ข่มเหงเช่นเดียวกับชนชั้นแรงงาน²³ ต่อมาในปี ค.ศ.1969 เกิดองค์กรเกย์ในนิวยอร์ก ชื่อ Gay Liberation Front (GLF) เป็นองค์กรที่มีความคิดแบบฝ่ายซ้ายและสังคมนิยม องค์กรนี้ไม่พอใจตำรวจที่บุกบาร์สโตนวอลล์ ซึ่งเป็นแหล่งชุมนุมของเกย์ เมื่อคืนวันที่ 28 มิถุนายน 1969 ตำรวจได้เข้าไปตรวจบาร์สโตนวอลล์ ซึ่งขณะนั้นมีกลุ่มเกย์อยู่ประมาณ 200 คน ตำรวจเข้าจับกุมผู้ชายที่แต่งตัวเป็นหญิง ขณะที่เกย์อีกหลายคนพยายามวิ่งหนีออกไปทางหน้าต่างและประตู หรือซ่อนในห้องน้ำ แต่เกย์หลายคนขัดขืนการจับกุม พวกที่ไม่ถูกจับมารวมตัวกันอยู่นอกบาร์ และตะโกนใส่ตำรวจที่กำลังเดินออกมาว่า “Gay Power”²⁴

องค์กรจีแอลเอฟกลายเป็นองค์กรเกย์ที่ทำงานเชิงการเมือง ประเด็นหลักที่องค์กรเกย์ในยุคนี้สนใจคือเรื่อง “เสรีภาพ” การกดขี่ข่มเหง รวมถึงการโค่นล้มอำนาจผู้ชายเป็นใหญ่ในระบบทุนนิยมแบบผิวขาว²⁵ และต้องการเปลี่ยนแปลงสังคมอย่างสิ้นเชิง²⁶ องค์กรจีแอลเอฟพยายามยื่นอยู่เคียงข้างกลุ่มคนที่ถูกกดขี่ ไม่ว่าจะเป็นผู้หญิง คนผิวดำ หรือชนกลุ่มน้อย ดังนั้นเป้าหมายแรกของจีแอลเอฟจึงเป็นการปฏิรูปสังคมโดยรวม และ

²¹ <http://www.fordham.edu/halsall/pwh/carpenter-is.html#ess5>

²² Florence Tamagne. 2006. อ้างแล้ว หน้า 273.

²³ Stephen M. Engel. 2001. อ้างแล้ว หน้า 30.

²⁴ http://en.wikipedia.org/wiki/Stonewall_riots

²⁵ Stephen M. Engel. **The Unfinished Revolution. Social Movement Theory and the Gay and Lesbian Movement.** Cambridge University Press, Cambridge. 2001. หน้า.42.

²⁶ Elizabeth A. Armstrong. 2002. อ้างแล้ว หน้า 20.

ส่งเสริมให้ชาวเกย์ออกมาเปิดเผยตัวเองต่อสังคมเพราะเชื่อว่าชีวิตส่วนตัวเป็นเรื่องทางการเมือง ถ้าต้องการเปลี่ยนแปลงสังคมก็ต้องแสดงตัวตนที่แท้จริงออกมา (Coming Out)²⁷ การเปิดเผยตัวในยุคแสวงหาเสรีภาพ ทำให้เกย์ต้องกล้าแสดงตัวตนในพื้นที่สาธารณะที่กว้างกว่าเดิม หัวใจของการขับเคลื่อนและต่อสู้ของจีแอลเอฟคือการสร้างอัตลักษณ์เกย์และทำให้เกย์มีตัวตน (Gay Visibility) และใช้อัตลักษณ์เกย์เพื่อที่จะทำลายการจัดประเภทของอัตลักษณ์ทางเพศทั้งหลาย “เกย์” ในความหมายของขบวนการจีแอลเอฟคือ “อิสรภาพทางเพศ” ซึ่งไม่มีการจัดว่าใครเป็นเพศอะไร

คาร์ล วิดท์แมน อธิบายในบทความเรื่อง Gay Manifesto (1969) ว่าการปกปิดตัวเองควรจบสิ้นไป เพราะการปกปิดเท่ากับยอมรับการกดขี่ และการถูกรังเกียจ การเอาชนะสิ่งนี้ต้องเปิดเผยตัวเองเท่านั้น²⁸ เดนนิส อัลท์แมน อธิบายว่านักเคลื่อนไหวเชิงวิพากษ์เชื่อว่าไฮโมเซ็กซ์ชวลเป็นส่วนหนึ่งของมนุษย์ เพราะมนุษย์ทุกคนจะมีความรู้สึกแบบไฮโมเซ็กซ์ชวลแฝงอยู่ในตัวเอง ไม่ว่าจะเป็นผู้ชายหรือเป็นผู้หญิง นักต่อสู้ในแนวทางนี้มองว่าสังคมนิยมโลกทำให้ร่างผู้ชายกลายเป็นสินค้า ดังนั้นบาร์เกย์ทั้งหลายจึงเป็นการบ่อนทำลายวัฒนธรรมเกย์ พื้นที่ทางสังคมของเกย์ไม่ควรถูกครอบงำด้วยเซ็กซ์ แต่ควรเป็นพื้นที่ของความรักและมิตรภาพ

เนื่องจากการต่อสู้ของจีแอลเอฟเป็นการต่อสู้แบบลดคราถอดโคน และบางครั้งเสี่ยงต่อการใช้ความรุนแรง ทำให้สมาชิกหลายคนค่อยๆย้ายตัวเองไปอยู่ในกลุ่มที่ทำงานเชิงประนีประนอมหรือเป็นแบบเสรีนิยมมากกว่า จีแอลเอฟจึงค่อยๆสลายไปในระยะเวลาสั้นๆในช่วงปี ค.ศ.1971 จอห์น ดี เอมีลิโอ อธิบายว่าแนวคิดเรื่องปฏิวัติสังคมนิยมเป็นแนวคิดที่เกิดขึ้นได้ยากและค่อยๆหมดพลังลงไปท่ามกลางองค์กรเกย์ที่เกิดขึ้นใหม่ๆซึ่งเคลื่อนไหวแบบค่อยๆเป็นค่อยๆไป และเน้นทำงานเฉพาะด้าน การเคลื่อนไหวที่เน้นเรื่องสิทธิเป็นเรื่องที่เป็นไปได้มากกว่า และยังมีกรณีการเดินพาเหรดที่ยังจับใจมวลชนเกย์มากกว่า²⁹

แนวคิดทฤษฎีเรื่องเพศวิถีและอัตลักษณ์เกย์

แนวคิดทฤษฎีที่ใช้อธิบายเพศวิถีและอัตลักษณ์เกย์ แบ่งเป็นสองแนว คือ แนวแก่นแท้นิยม (Essentialism) และแนวการผลิตร่างทางสังคม (Social Constructionism)

แนวแก่นแท้นิยม เป็นแนวที่อ้างอิงความรู้แบบวิทยาศาสตร์เป็นพื้นฐาน โดยเริ่มตั้งแต่ปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 นักคิดและนักต่อสู้อย่างคาร์ล เฮนริช อุลริชส์, แม็กนัส เฮิร์ชเฟลด์, จอห์น แอดดิงตัน ไชมอนด์ และ เฮนรี เฮฟลื้อก เอลดิส บุคคลเหล่านี้พยายามอธิบายว่าไฮโมเซ็กซ์ชวลเป็นสิ่งที่ธรรมชาติสร้างมา คำอธิบายนี้มีเป้าหมายเพื่อที่จะตอบโต้กลุ่มนักวิทยาศาสตร์ที่ออกมากล่าวหาว่าไฮโมเซ็กซ์ชวลเป็นผู้ที่ผิดปกติหรือเป็นความเสื่อมถอยของมนุษย์ คำอธิบายเชิงวิทยาศาสตร์ในระยะแรกๆ มาจากอูลริชส์ หลังจากที่เขาได้อ่านงานวิจัยทางวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับเซลล์ของตัวอ่อนซึ่งยังไม่มีเพศ ทำให้เขาเชื่อว่าตัวอ่อนของมนุษย์มีทั้งเพศชาย

²⁷ Domenico Rizzo. “Public Spheres and Gay Politics Since the Second World War” in Robert Aldrich (ed.) *Gay Life and Culture*. Thames & Hudson, London. 2006. หน้า 214.

²⁸ Domenico Rizzo. 2006. อ้างแล้ว หน้า 215.

²⁹ Elizabeth A. Armstrong. 2002. อ้างแล้ว หน้า 92.

และหญิงและอาจทำให้เกิดสภาวะโฮโมเซ็กชวลได้³⁰ ในปี ค.ศ.1862 อุลริชส์เขียนบทความอธิบายเกี่ยวกับ ต้นกำเนิดทางสรีระ (Physical Germ) และต้นกำเนิดทางจิตใจ (Spiritual Germ) เพื่อที่จะเสนอว่าผู้ชายที่เป็นเฮอร์นิงจะมีร่างกายเป็นชายและมีจิตใจเป็นหญิง

จนถึงปี ค.ศ.1870 อุลริชส์เขียนบทความเรื่อง Araxes: a Call to Free the Nature of the Urning from Penal Law โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับสิทธิของบุคคลที่จิตใจแบบ “เฮอร์นิง” ซึ่งอุลริชส์เชื่อว่าคนที่จิตใจแบบนี้เป็นมนุษย์คนหนึ่งซึ่งธรรมชาติสร้างมา กล่าวคือในระยะที่มนุษย์พัฒนาตัวเองในครรภ์ อวัยวะเพศชายและหญิงพัฒนามาจากเซลล์เดียวกัน³¹ จิตใจของมนุษย์จะค่อยๆพัฒนาขึ้นและเป็นไปได้ที่เพศชายจะพัฒนาจิตใจเป็นผู้หญิง แต่หนังสือที่มีอิทธิพลต่อการศึกษาโฮโมเซ็กชวลเล่มแรกคือ Sexual Inversion เขียนโดยไซมอนด์และเอลลิส ในปี ค.ศ.1897 หนังสือเล่มนี้ได้ศึกษาบุคคล 31 คนที่มารับการรักษาอาการทางจิตกับจิตแพทย์ ซึ่งมีทั้งผู้หญิงและผู้ชาย เอลลิสอธิบายว่าบุคคลเหล่านี้มีไขคนป่วยทางจิต และโฮโมเซ็กชวลก็คือคนปกติธรรมดา มีการอธิบายว่าโฮโมเซ็กชวลเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นตั้งแต่กำเนิด หนังสือเล่มนี้มีอิทธิพลมากในยุโรปในช่วงต้นคริสต์ศตวรรษที่ 20

ความเข้าใจดังกล่าวทำให้เกิดการเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องให้มีการแก้กฎหมายที่ลงโทษโฮโมเซ็กชวล ความพยายามที่สำเร็จครั้งแรกคือการต่อสู้ของอุลริชส์ในปี ค.ศ.1864 ที่ทำให้เกิดการแก้กฎหมายของเยอรมัน ซึ่งระบุว่าพฤติกรรมโฮโมเซ็กชวลไม่ผิดกฎหมาย³² หลังจากนั้นอุลริชส์ก็รณรงค์ให้มีการขอรับการแต่งงานระหว่างชายกับชาย บทความของอุลริชส์แพร่หลายในชุมชนโฮโมเซ็กชวลในเยอรมันซึ่งทำให้ความเชื่อว่าโฮโมเซ็กชวลเป็นสิ่งที่ธรรมชาติสร้างมามีความสำคัญ รวมทั้งทำให้เกิดทฤษฎีเพศที่สามเพื่อให้เกิดการเคลื่อนไหวของโฮโมเซ็กชวลมีน้ำหนักมากขึ้น การเน้นย้ำเรื่องโฮโมเซ็กชวลว่าเป็นมาแต่กำเนิด คือสิ่งที่นักวิทยาศาสตร์ที่เป็นเกย์พยายามออกมาโต้เถียง และการโต้เถียงที่มีพลังมากครั้งหนึ่งมาจากการศึกษาวิจัยของไซมอนด์ เลอเวย์

เลอเวย์เป็นนักประสาทวิทยาที่สถาบันซัลต์ในแคลิฟอร์เนีย และเปิดเผยความเป็นเกย์ของตัวเอง การวิจัยของเลอเวย์ได้รับการสนับสนุนจากนักต่อสู้เกย์ทั้งหลายเพราะ หลักฐานทางวิทยาศาสตร์จะช่วยให้เกย์ได้รับสิทธิและเสรีภาพ ในปี ค.ศ.1991 เลอเวย์ได้เขียนบทความเพื่ออธิบายว่าเซลล์สมองในส่วนไฮโปทาลามัสของเกย์แตกต่างจากผู้ชายทั่วไป และบริเวณที่เรียกว่า INAH 3 ของสมองเป็นส่วนที่กำหนดให้มนุษย์มีความรู้สึกทางเพศว่ารักเพศเดียวกันหรือรักต่างเพศ กล่าวคือถ้าบริเวณนี้มีขนาดใหญ่ก็จะทำให้บุคคลสนใจเพศหญิง ถ้าส่วนนี้เล็กก็จะทำให้บุคคลสนใจเพศชาย³³ เป้าหมายของเลอเวย์มิได้อยู่ที่การพิสูจน์ว่าโฮโมเซ็กชวลมีสาเหตุจากชีววิทยาเพียงอย่างเดียว แต่เขายังทำงานเคลื่อนไหวเกี่ยวกับสิทธิของเกย์ด้วย การวิจัยของเลอเวย์ได้รับการถกเถียงในวงการวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีการตั้งข้อสังเกตว่ากรอบความคิดที่เลอเวย์ใช้อธิบายให้ความสนใจกับ

³⁰ Francis Mark Mondimore. **A Natural History of Homosexuality**. Baltimore, The John Hopkins University Press. 1996. หน้า 102.

³¹ David F. Greenberg. 1988. อ้างแล้ว หน้า 408.

³² David Greenberg. 1988. อ้างแล้ว หน้า 408.

³³ Bonnie Spanier. “Biological Determinism and Homosexuality” in Jennifer Robertson (ed.) **Same-Sex Cultures and Sexualities**. Oxford, Blackwell. 2005. หน้า 37.

พฤติกรรมทางเพศของชายและแบ่งแยกคู่ตรงข้ามระหว่างชายกับหญิง ซึ่งเป็นกรอบความคิดที่ยังเชื่อในระบบเพศที่สังคมกำหนด³⁴

อย่างไรก็ตามการหาสาเหตุทางชีววิทยาต่อการเป็นโฮโมเซ็กชวล ยังไม่มีการยืนยันที่ชัดเจนว่าปัจจัยทางร่างกาย ฮอโมน และระบบประสาทจะส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมโฮโมเซ็กชวล อัลเฟรด คินซีตั้งข้อสังเกตว่าพฤติกรรมทางเพศของมนุษย์มีความซับซ้อน เพราะการรักษาขอบเขตเดียวกัน หรือรักต่างเพศมิได้เกิดขึ้นจากปัจจัยทางชีววิทยา แต่ยังเกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรม รวมทั้งประสบการณ์ของบุคคลตามช่วงวัยต่างๆ พฤติกรรมโฮโมเซ็กชวลจึงมิได้เกิดจากสาเหตุใดสาเหตุหนึ่ง³⁵ นอกจากนั้นการแบ่งแยกสาเหตุของการเป็นโฮโมเซ็กชวลออกจากความเป็นรักต่างเพศก็เป็นเรื่องที่ทำได้ยาก ดังนั้นปัญหาจึงไม่ได้อยู่ที่การหาสาเหตุแต่อยู่ที่กรอบความคิดแบบวิทยาศาสตร์ที่ต้องการสร้างสิ่งที่จับต้องได้หรือพิสูจน์ได้

แนวการผลิตสร้างทางสังคม หมายถึง การอธิบายปรากฏการณ์ทางสังคมที่ทำให้เกิดการสร้างความหมายเกี่ยวกับเรื่องเพศ ซึ่งอาจมาจากสถาบันทางการเมือง เศรษฐกิจ ศาสนา การศึกษา สังคม และวัฒนธรรม การศึกษาในแนวนี้จะมองต่างไปจากแนวแก่นแท้นิยม เพราะมองว่าโฮโมเซ็กชวลเป็นผลผลิตทางสังคม มิได้มีแก่นแท้แน่นอน กล่าวคือความหมายและคุณค่าของโฮโมเซ็กชวลจะมีการเปลี่ยนแปลงไปตามช่วงเวลาในประวัติศาสตร์ การศึกษาที่มีอิทธิพลมากที่สุดคือการศึกษางานของมิเชล ฟูโก้ เรื่อง *The History of Sexuality* อธิบายว่าเมื่อประมาณ 200 ปีก่อน ไม่มีคำเรียกสำหรับเกย์ แต่มีคำอธิบายเกี่ยวกับโซโดมี ต่อมาความรู้ทางการแพทย์และจิตวิทยาก็ทำให้เกิดคำอธิบายเกี่ยวกับโฮโมเซ็กชวลในฐานะเป็นเพศวิถีที่ต่างไปจากรักต่างเพศ ความคิดเรื่องเพศวิถี (Sexuality) จึงเป็นผลผลิตของสังคมตะวันตกภายใต้วาทกรรมทางการแพทย์ วิทยาศาสตร์ และระบบเหตุผล ดังนั้นบุคคลที่มีพฤติกรรมรักเพศเดียวกันจะถูกนิยามเปลี่ยนไปตามยุคสมัย อัตลักษณ์แบบเกย์จึงมิใช่สิ่งที่คงที่

จากความคิดดังกล่าวทำให้ฟูโก้ไม่เห็นด้วยกับการเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องเสรีภาพของชาวเกย์ เพราะการเรียกร้องเท่ากับเป็นการตอกย้ำการแบ่งประเภทของคนตามเพศสภาพและเพศวิถี ด้วยเหตุนี้จึงทำให้นักเคลื่อนไหวทางการเมืองของเกย์ไม่ลงรอยและขัดแย้งกับฟูโก้ เพราะเห็นว่าทฤษฎีกับการปฏิบัติไปด้วยกันไม่ได้ ผู้ที่เห็นด้วยกับฟูโก้ เช่น เดวิด เฮลเปอร์น³⁶ กล่าวว่า “เกย์” เป็นวาทกรรมที่ถูกสร้างขึ้นมิได้เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ความคิดของฟูโก้จะทำให้เห็นเกย์อีกมิติหนึ่งซึ่งไม่มีความจริงแท้

เฮลเปอร์น³⁷ อธิบายว่าทุกวันนี้เรารู้ว่าเพศวิถีของมนุษย์มีประวัติศาสตร์ความเป็นมา แต่เราไม่เคยถามว่าประวัติศาสตร์นั้นเป็นอย่างไร การมองว่าประวัติศาสตร์ของเพศวิถีเป็นเรื่องของอัตลักษณ์หรือการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยนั้นยังไม่เพียงพอ นักประวัติศาสตร์มักจะอธิบายที่มาของโฮโมเซ็กชวลว่ามาจากพฤติกรรมของโซโดไมต์ การแต่งตัวข้ามเพศ และความสัมพันธ์แบบลับๆ เพื่อทำให้เห็นว่ามีความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างพฤติกรรมในอดีตกับปัจจุบัน การมองประวัติศาสตร์แบบนี้เป็นการมองแบบ “constructionist” หรือคนที่เชื่อปัจจัยทางสังคม ซึ่งเชื่อว่าประวัติศาสตร์ของโฮโมเซ็กชวลถูกสร้างมาจากสังคมสมัยใหม่ ทำให้มีการนำคำว่าโฮโมเซ็กชวลไปเรียกพฤติกรรมของชายรักชายในอดีตและในวัฒนธรรมต่างๆ ทั้งนี้รูปแบบความสัมพันธ์ของคนรักเพศ

34 Bonnie Spanier. 2005 อ้างแล้ว หน้า 39.

35 Francis Mark Mondimore. 1996 อ้างแล้ว หน้า 157.

36 David Halperin. **Saint Foucault. Towards a Gay Hagiography.** Oxford University Press, New York. 1995

37 David Halperin. **How to Do the History of Male Homosexuality.** University of Chicago Press, Chicago. 2002.

เดียวกันในอดีตก่อนที่จะมีคำเรียกโฮโมเซ็กชวล เป็นรูปแบบความสัมพันธ์ที่ไม่มีขอบเขตที่ชัดเจน ขึ้นอยู่กับแต่ละวัฒนธรรม

เฮลเอร์ินเสนอว่าการศึกษาประวัติศาสตร์ของโฮโมเซ็กชวลควรจะศึกษาถึงความต่อเนื่อง และต้องทำความเข้าใจความหมายของโฮโมเซ็กชวลในฐานะเป็นแนวคิดหนึ่งซึ่งพยายามครอบงำความคิดอื่นๆที่อธิบายพฤติกรรมคนรักเพศเดียวกัน รูปแบบความสัมพันธ์ของชายรักชายในอดีตก่อนที่จะมีคำว่าโฮโมเซ็กชวลอาจมีชื่อเรียกต่างกัน เฮลเอร์ินให้ความสนใจในประวัติความเป็นมาของโฮโมเซ็กชวลในโลกตะวันตกเป็นหลัก โดยศึกษาจากพฤติกรรมโซโดมีที่ชอบสอดใส่ทางทวารหนัก ผู้ที่ชอบถูกสอดใส่ ความสัมพันธ์แบบต่างๆของชายรักชาย และการแต่งตัวเป็นหญิงประวัติศาสตร์ของโฮโมเซ็กชวลจึงไม่มีความเป็นเอกภาพ และไม่เกี่ยวข้องกับชายรักชายในอดีต พฤติกรรมหรือรูปแบบความสัมพันธ์ของชายรักชายแต่ละแบบมีความแตกต่างกัน ความสัมพันธ์แต่ละแบบมีประวัติศาสตร์ของตัวเอง และอาจมีความเชื่อมโยงกันในบางแง่มุม

ความหมายของโฮโมเซ็กชวลในคริสต์ศตวรรษที่ 19 เกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับการปลดปล่อยพฤติกรรมชายรักชายให้เป็นอิสระ ไม่เป็นบาป และไม่ผิดกฎหมายภายใต้การปกครองของเยอรมัน ตามความคิดของเคิร์ทเบนนิชเชื่อว่าโฮโมเซ็กชวลเป็นแรงขับทางเพศของบุคคลที่มีต่อคนเพศเดียวกัน แต่ในเวลาต่อมานักวิชาการหลายคนได้ตีความโฮโมเซ็กชวลในแบบที่ต่างกัน ความหมายของโฮโมเซ็กชวลอาจเกี่ยวข้องกับแนวคิด 3 แนว คือหนึ่ง แนวคิดเรื่องตัวตนทางเพศซึ่งอธิบายว่าพฤติกรรมโฮโมเซ็กชวลเกิดจากสภาพจิตใจ สอง แนวคิดเรื่องความรู้สึกทางเพศซึ่งมีความเปลี่ยนแปลงตามช่วงวัย บางคนอาจมีจินตนาการเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์กับคนเพศเดียวกัน ซึ่งจินตนาการนี้ไม่คงที่ และสาม แนวคิดเรื่องพฤติกรรมเบี่ยงเบน ซึ่งเชื่อว่าเป็นการกระทำที่มีปัญหาสังคม แนวคิดทั้งสามนี้มีส่วนที่ทำให้เกิดความหมายของโฮโมเซ็กชวลสมัยใหม่³⁸ ซึ่งมีความคลุมเคลือมาก โฮโมเซ็กชวลจะเป็นทั้งเรื่องของสภาพตัวตนทางจิต อารมณ์ความรู้สึกทางเพศ และพฤติกรรมที่แสดงออก นอกจากนั้นยังบ่งบอกถึงความรู้สึกชอบเพศเดียวกันซึ่งอาจแสดงออกได้หลายรูปแบบ หลายลักษณะ ทำให้พฤติกรรมชายรักชายในสังคมที่ต่างกันถูกตีความว่าเป็น โฮโมเซ็กชวลตามมุมมองของนักวิชาการตะวันตกในคริสต์ศตวรรษที่ 19 เป็นต้นมา

นักวิชาการที่ใช้กรอบการผลิตสร้างทางสังคม ได้แก่ แมรี แม็คอินทอช ซึ่งเขียนบทความเรื่องโฮโมเซ็กชวลในอังกฤษ ในปี ค.ศ.1968 เป็นการเปิดประเด็นว่าประวัติศาสตร์อังกฤษมีส่วนสร้างความหมายของโฮโมเซ็กชวลอย่างไร เจฟฟรีย์ วิลส์(1977,1981,1985) นักประวัติศาสตร์ที่แยกให้เห็นว่าพฤติกรรมแบบโฮโมเซ็กชวลต่างกับอัตลักษณ์ของโฮโมเซ็กชวล และทั้งสองส่วนนี้มีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยและบริบททางวัฒนธรรมรวมทั้งทัศนคติและความเชื่อของคนในสังคมซึ่งมองเรื่องเพศแตกต่างกัน การศึกษาของโจนาธาน เคิร์ท(1976,1983) อธิบายว่าความหมายของโฮโมเซ็กชวลในอดีตต่างไปจากปัจจุบัน กล่าวคืออัตลักษณ์แบบเกย์ในอเมริกาเพิ่งเกิดขึ้นมาไม่นานและต่างไปจากยุคอาณานิคม³⁹

เดวิด กรีนเบิร์ก เขียนหนังสือเรื่อง *The Construction of Homosexuality*⁴⁰ ในปี ค.ศ.1988 อธิบายว่าการรับรู้และความเข้าใจต่อบุคคลที่รักเพศเดียวกันหรือโฮโมเซ็กชวลในแต่ละยุคสมัย มีความแตกต่างกัน ในช่วง

³⁸ David M. Halperin. 2002. อ้างแล้ว หน้า 131.

³⁹ Carole S. Vance. "Anthropological Rediscovered Sexuality: A Theoretical Comment" in Jennifer Robertson (ed.). 2005. อ้างแล้ว หน้า 18.

⁴⁰ David Greenberg. **The Construction of Homosexuality**. University of Chicago Press, Chicago. 1988.

สังคมศักดินา ยุคฟื้นฟูศิลปวิทยาในยุโรป ศาสนาคริสต์จะมีอำนาจในทางสังคม เศรษฐกิจและการเมือง ทำให้พฤติกรรมชายรักชายถูกมองว่าเป็นบาป หรือเป็นการทำผิดกฎธรรมชาติ ต่อมาในคริสต์ศตวรรษที่ 19 วิทยาศาสตร์อธิบายว่าโฮโมเซ็กช่วลคือผู้ที่มีความผิดปกติทางจิต หรือมีความบกพร่องทางระบบประสาท จนกระทั่งกลางคริสต์ศตวรรษที่ 20 นักวิชาการทางสังคมศาสตร์ก็เริ่มอธิบายใหม่ว่าโฮโมเซ็กช่วลมิใช่โรคจิต แต่เป็นวิถีชีวิตที่ต่างไปจากชายหญิง ซึ่งเกี่ยวข้องกับฐานคิดของรักต่างเพศ

ทิม เอ็ดเวิร์ด กล่าวว่าการผลิตสร้างทางสังคมได้ตั้งคำถามเกี่ยวกับความหมายของ โฮโมเซ็กช่วลซึ่งมิได้มาจากปัจจัยทางชีววิทยาหรือเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ แต่เชื่อว่าปฏิบัติการเกี่ยวกับโฮโมเซ็กช่วลเป็นเรื่องที่แตกต่างกันตามเงื่อนไขของสังคมและกาลเวลา อย่างไรก็ตามการมองอิทธิพลทางสังคมเพียงอย่างเดียวโดยไม่เข้าใจประสบการณ์ส่วนบุคคลของผู้ที่เป็นเกย์⁴¹ ก็อาจทำให้เห็นว่าเกย์เป็นฝ่ายตั้งรับที่ไม่สามารถต่อรองหรือโต้เถียงกลับความหมายได้ ดังนั้น ข้อสังเกตเกี่ยวกับแนวการผลิตสร้างทางสังคมอาจมีข้อจำกัดในการทำความเข้าใจชีวิตของเกย์ โดยเฉพาะมิติของอารมณ์และความรู้สึก การศึกษาวิจัยในระยะหลังๆจึงมุ่งที่จะอธิบายประสบการณ์ในระดับบุคคลให้มากขึ้น หรือการศึกษาเชิงปฏิสัมพันธ์ (Interactionist) แนวการศึกษานี้พยายามอุดช่องว่างที่เกิดจากการมองบริบททางประวัติศาสตร์สังคมเพียงอย่างเดียว เช่นการศึกษาทางชาติพันธุ์ที่เก็บข้อมูลชีวิตของบุคคลที่เป็นเกย์ในวัฒนธรรมต่างๆ

กระบวนทัศน์ในการเคลื่อนไหวทางสังคมของเกย์

กระบวนทัศน์เป็นสิ่งที่หล่อหลอมให้เกิดความคิด แนวคิดทฤษฎี และอุดมการณ์ในการต่อสู้ทางสังคมของชาวเกย์ นักวิชาการตะวันตกได้ชี้ว่ามีกระบวนทัศน์ที่สำคัญสองแบบที่ขับเคลื่อนในชุมชนเกย์ คือ กระบวนทัศน์แบบสมัยใหม่ให้ความสำคัญกับการสร้างอัตลักษณ์ และกระบวนทัศน์หลังสมัยใหม่ที่พยายามหรือสร้างอัตลักษณ์

กระบวนทัศน์สมัยใหม่ (Modern Paradigm) กระบวนทัศน์นี้เกิดขึ้นมาตั้งแต่ที่มีการปฏิวัติทางวิทยาศาสตร์ตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 17 เป็นต้นมา ในการเคลื่อนไหวทางสังคมของเกย์ก็ได้รับความคิดแบบวิทยาศาสตร์มาโดยตลอด จะเห็นได้ว่าการต่อสู้ในแนวทางเสรีนิยมและแก่นแท้พยายามชูประเด็นเรื่องอัตลักษณ์เกย์ นักคิดและนักต่อสู้ชาวเกย์ในรุ่นแรกๆเชื่อมั่นในความมีตัวตนและเอกภาพของโฮโมเซ็กช่วล เช่นในการศึกษาทางประวัติศาสตร์ของจอห์น แอดคิงตัน ไชม่อน พบว่าพฤติกรรมโฮโมเซ็กช่วลสามารถสืบย้อนกลับไปถึงยุคกรีก และมีความต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน การศึกษาแนวนี้เป็นมุมมองประวัติศาสตร์เป็นเส้นตรงและเชื่อมั่นในแก่นแท้ของพฤติกรรมโฮโมเซ็กช่วล โดยมองข้ามไปว่าแนวคิดเรื่อง “โฮโมเซ็กช่วล” เพิ่งเกิดขึ้นในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 19 ดังนั้นความสัมพันธ์ระหว่างชายกับชายในยุคกรีกจึงมีความหมายต่างไปจากคำว่าโฮโมเซ็กช่วลในยุคสมัยใหม่ ในประเด็นนี้เดวิด เฮลเพอริน (2002)⁴² ได้ชี้ให้เห็นปัญหาของการมองประวัติศาสตร์แบบต่อเนื่องและมีรากเหง้าเดียวกันว่าเป็นการบิดเบือนพฤติกรรมรักเพศเดียวกันที่มีให้นิยามว่าเป็นโฮโมเซ็กช่วลซึ่งอาจเกิดขึ้นนอกสังคมตะวันตก

⁴¹ Tim Edwards. 1994. อ้างแล้ว หน้า 8.

⁴² David Halperin. **How to do the History of Homosexuality**. University of Chicago Press, Chicago. 2002.

ทิม เอ็ดเวิร์ดวิจารณ์ว่าการศึกษาระบาดศาสตร์โฮโมเซ็กช่วลจะให้ความสำคัญหรือให้น้ำหนักกับการนิยามและสร้างแนวคิดเรื่อง “เพศวิถี” เช่นการศึกษาของเจฟฟรีย์ วิกส์ (1985) แบร์รี อัดัม (1987) เดวิด กรีนเบิร์ก (1988) เป็นต้น การศึกษาเหล่านี้ชี้ให้เห็นว่าระบาดศาสตร์ของโฮโมเซ็กช่วลมีวิวัฒนาการไปตามยุคสมัยเริ่มตั้งแต่ยุคความเป็นบาปเพราะศาสนาตำหนิและลงโทษ ยุคของการเป็นอาชญากรภายใต้กฎหมายโซโดมียุคของการเป็นโรคจิตภายใต้คำอธิบายทางการแพทย์ ยุคของการควบคุมและจัดระเบียบภายใต้สังคมประชาธิปไตย และยุคของการปฏิรูปภายใต้สิทธิมนุษยชนและความเป็นพลเมือง ถึงแม้ว่าการแบ่งยุคสมัยดังกล่าวนี้จะมีได้ให้ภาพแบบเส้นตรง แต่ทำให้เห็นว่าโฮโมเซ็กช่วลเป็นความต่อเนื่องทางระบาดศาสตร์

เคนเน็ธ พัลมเมอร์ (1975) ตั้งข้อสังเกตว่า “โฮโมเซ็กช่วล” ในสังคมตะวันตกเกิดขึ้นพร้อมพร้อมกับวัฒนธรรมของการดูหมิ่นแบ่งแยก⁴³ ความหมายของโฮโมเซ็กช่วลจึงเป็นด้านลบหรือเป็นด้านตรงข้ามกับรักต่างเพศ ซึ่งความคิดของการแบ่งแยกนี้เป็นกระบวนการทัศน์สมัยใหม่ที่พยายามจัดระเบียบคู่ตรงข้ามว่าอะไรดีหรือเลว การศึกษาที่พยายามโต้แย้งว่าโฮโมเซ็กช่วลเป็นด้านตรงข้ามกับรักต่างเพศ (Heterosexual) ก็เท่ากับเป็นการดักขังความคิดแบบคู่ตรงข้ามนี้ เช่นเดียวกับการอธิบายว่าตัวตนของโฮโมเซ็กช่วลเป็นตัวตนตามธรรมชาติ เท่ากับเป็นการดักขังความคิดแบบแก่นแท้นิยม ความคิดแบบคู่ตรงข้ามปรากฏอยู่ในการศึกษาโฮโมเซ็กช่วลอย่างเต็มเปี่ยม ไม่ว่าจะเป็นการอธิบายที่เชื่อว่าเกย์ถูกกดขี่ข่มเหงจากสังคมรักต่างเพศ เกย์เป็นกลุ่มคนชายขอบ และเป็นคนกลุ่มน้อย คำอธิบายเหล่านี้ได้แยกเกย์ให้ออกไปจากคนกลุ่มใหญ่ การศึกษาของสตีเฟน แองเจิล (2002) กล่าวว่าในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สอง การศึกษาเกย์พยายามอธิบายถึงกระบวนการสร้างกลุ่มวัฒนธรรมย่อยและการเกิดขึ้นของชุมชนเกย์ในเมืองใหญ่ๆ จนถึงการจัดตั้งองค์กรเพื่อเคลื่อนไหวทางสังคม⁴⁴ การอธิบายเหล่านี้ชี้ให้เห็นถึงความคิดที่มองเกย์เป็นคนรักเพศเดียวกัน เป็นคนที่ถูกกดขี่ข่มเหง และตกอยู่ใต้อำนาจของรักต่างเพศซึ่งเป็นสิ่งที่นักต่อสู้เกย์พยายามออกมารณรงค์

อย่างไรก็ตาม การศึกษาแนวนี้ทำให้ประเด็นเรื่องการกดขี่ข่มเหงทางเพศ (Sexual Oppression) เป็นความขัดแย้งเชิงคู่ตรงข้ามระหว่างคนรักเพศเดียวกันกับคนรักต่างเพศ ซึ่งเป็นการแย่งชิงอำนาจระหว่างคนชายขอบกับคนที่สังคมยอมรับซึ่งเป็นคนกลุ่มใหญ่ การศึกษาในแนวนี้ยังคงแพร่หลายอยู่ในกลุ่มนักวิชาการและนักเคลื่อนไหวเกย์ทั้งหลาย⁴⁵

กระบวนการทัศน์หลังสมัยใหม่ (Postmodern Paradigm) เป็นการตั้งคำถามเกี่ยวกับการสร้างความรู้และความจริงเกี่ยวกับเกย์และโฮโมเซ็กช่วลในฐานะเป็นอัตลักษณ์ทางเพศ เป้าหมายของการโจมตีก็คือระบบเหตุผลในยุคสมัยใหม่ที่พยายามจัดประเภท “เพศ” ของมนุษย์ว่าแบบไหนดี แบบไหนเลว เมื่อการเคลื่อนไหวของชาวเกย์นำระบบเหตุผลที่แบ่งแยกเพศมาใช้ก็เท่ากับว่าชาวเกย์เชื่อว่าตนเองเป็นเพศที่ไม่ดีตามวาทกรรมกระแสหลัก ในปี ค.ศ.1972 ภาย ฮ็อกเควีนแฮม ผู้นำองค์กรเกย์ในฝรั่งเศส เขียนหนังสือเรื่อง Homosexual Desire อธิบายว่าสังคมชายเป็นใหญ่คือสิ่งที่ถูกสร้างขึ้น และการเรียกร้องเสรีภาพของเกย์ก็เป็นเพียงการจรรโลงให้อำนาจของผู้ชายดำรงอยู่ต่อไป การที่รักต่างเพศตื่นกลัวโฮโมเซ็กช่วลเพราะว่าพวกเขากลัวสูญเสียตัวตนของความเป็นชาย

43 Tim Edwards. 1994. อ้างแล้ว หน้า 15.

44 Stephen Angel. “Making a Minority” in Diane Richardson and Steven Seidman (ed.) 2002. อ้างแล้ว หน้า 377-400.

45 Tim Edwards. 1994. อ้างแล้ว หน้า 40.

ฮ็อกเคิร์นแฮมเชื่อว่าขบวนการเรียกร้องสิทธิเสรีภาพของเกย์คือความสัมพันธ์ชนิดหนึ่งที่เกิดขึ้นในสังคมที่เป็นการแข่งขันระหว่างเพศชาย

ความคิดของฮ็อกเคิร์นแฮม ถือเป็นทฤษฎีควีเรียร์ (Queer Theory) ในระยะแรกๆ การศึกษาของเขาได้รับอิทธิพลจาก Gilles Deleuze และ Félix Guattari รวมทั้งได้รับอิทธิพลความคิดเชิงจิตวิทยาแบบฟรอยด์และลาคอง ทฤษฎีควีเรียร์เป็นผลผลิตของเฟมินิสต์รุ่นที่สาม หรือรู้จักในนามเฟมินิสต์เลสเบียน⁴⁶ ซึ่งต้องการสำรวจและวิจารณ์วิถีคิดในการจัดระเบียบความรู้เกี่ยวกับเพศ การแบ่งชนิดของเพศสภาพ (gender) และเพศวิถี (sexuality) สนใจความหมายของอัตลักษณ์ (identity) ในมิติทางวัฒนธรรมที่มีการแบ่งระหว่างอัตลักษณ์ปกติกับผิดปกติ นักคิดแนวควีเรียร์เชื่อว่าอัตลักษณ์เป็นสิ่งที่ไม่คงที่ แต่ผันแปรและเปลี่ยนได้ นักต่อสู้ชาวเกย์ที่ได้อิทธิพลจากทฤษฎีควีเรียร์ก็ได้นำข้อวิจารณ์นี้ไปขับเคลื่อนทางสังคม เช่น กลุ่ม ACT UP ซึ่งทำงานเชิงการเมืองมากขึ้น และยึดอุดมการณ์ใหม่แบบ Separatist ที่ต้องการแยกตัวเองออกจากกฎเกณฑ์ทางเพศแบบเดิมๆ ซึ่งทำให้กลุ่มของเครเมอร์เป็นพวกหัวรุนแรง แองเจเลีย วิลสัน(1993) ตั้งข้อสังเกตว่าการเมืองแบบแยกตัวพิสูจน์ให้เห็นว่าชาวเกย์ไม่ต้องการใช้บรรทัดฐานเดียวกับรักต่างเพศ ไม่ว่าจะเป็วิถีชีวิต ค่านิยม และศีลธรรม แอ็กอ์พมีความคิดเชิง Queer Politics⁴⁷ ที่วิพากษ์วิจารณ์การจัดประเภทเซ็กซ์ของมนุษย์ ที่แบ่งแยกกว่าแบบไหนถูกหรือผิด การแบ่งแบบนี้เกี่ยวข้องกับใช้อำนาจของสถาบันต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการแพทย์ วิทยาศาสตร์ การเมือง การศึกษา และศาสนา แต่แอ็กอ์พเชื่อว่าเพศจัดแบ่งไม่ได้ และอัตลักษณ์ทางเพศก็เป็นสิ่งที่ไม่ตายตัว สามารถเปลี่ยนแปลงได้

ในปี ค.ศ.1990 กลุ่มควีเรียร์เนชั่น (Queer Nation) ก่อตั้งขึ้นในนิวยอร์ก เป็นองค์กรเกย์อีกกลุ่มหนึ่งที่มีแนวคิดแบบควีเรียร์ มีเป้าหมายเพื่อสลายการเมืองแบบอัตลักษณ์ และสร้างอัตลักษณ์ใหม่ที่เรียกว่า “Queer” หมายถึงการไม่ระบุชัดเจนว่าตนเองมีอัตลักษณ์ทางเพศแบบไหน เป็นการแสดงตัวของผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ นักวิชาการบางคนเรียกการเคลื่อนไหวนี้ว่าการต่อต้านอัตลักษณ์ (Anti-Identity)⁴⁸ สตีเวน ซิดแมน อธิบายว่าสัญลักษณ์แบบควีเรียร์ทำให้บุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศเข้ามารวมตัวกัน ซึ่งอาจจะมีทั้งชายและหญิงที่ถูกกดขี่ข่มเหง หรือเป็นคนชายขอบของสังคม แต่ในขณะที่เคลื่อนไหวก็ไม่ได้เสนอทางออกให้กับการต่อสู้ เหมือนกับการเคลื่อนไหวของเกย์ในทศวรรษ 1970⁴⁹

อิทธิพลความคิดเรื่องเพศตะวันตกที่ครอบงำไปยังวัฒนธรรมอื่นๆก็ถูกวิพากษ์วิจารณ์เช่นกัน จากการศึกษาของเฮลเปอร์ริน (2002) ทำให้เข้าใจว่าพฤติกรรมชายรักชายในโลกปัจจุบันถูกอธิบายด้วยแนวคิดโฮโมเซ็กซ์ชวล และที่สำคัญกว่านั้นคือ นักวิชาการทั้งหลายพยายามเชื่อมโยงพฤติกรรมชายรักชายในอดีตและต่างวัฒนธรรมมารวมเข้ากับโฮโมเซ็กซ์ชวล ทำให้เกิดความเข้าใจเรื่องเพศผิดเพี้ยนไป เฮลเปอร์รินกล่าวว่าโฮโมเซ็กซ์ชวลสร้างนิยามใหม่ให้กับความสัมพันธ์ของชายรักชายในสมัยโบราณ กล่าวคือ บทบาทหน้าที่และฐานะของผู้ชายจะถูกลดทอนลง แต่จะเพิ่มพูนความสำคัญต่ออัตลักษณ์ทางเพศ หรือบทบาททางเพศ ดังนั้นเมื่อมีการอธิบายว่า

⁴⁶ ในปี ค.ศ.1990 มีการประชุมวิชาการเกี่ยวกับเกย์และเลสเบียนที่มหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย เทเรซา เดอ ลอเรนติสได้เสนอคำศัพท์ “Queer Theory”

⁴⁷ http://en.wikipedia.org/wiki/Queer_theory

⁴⁸ Elizabeth A. Armstrong. 2002 อ้างแล้ว หน้า 182.

⁴⁹ Steven Seidman. “Identity and Politics in a Postmodern Gay Culture Some Historical and Conceptual Notes” in Michael Warner (ed.) **Fear of a Queer Planet Queer Politics and Social Theory.** University of Minnesota Press, Minneapolis. 1993. หน้า 105-142.

ใครมีพฤติกรรมไฮโมเซ็กซ์ชวล จะมีการอธิบายต่อไปว่าคนๆนั้นไม่ใช่ผู้ชาย หรือถูกกล่าวหาว่าเป็นเกย์ ในปัจจุบันอัตลักษณ์เกย์กลายเป็นตัวแบบที่ชัดเจนที่สุดของผู้ชายที่รักเพศเดียวกัน ปัญหาที่ตามมาของการใช้ไฮโมเซ็กซ์ชวลเป็นแม่แบบคือ เกิดการตัดสินว่าใครคือผู้ชายที่แท้จริง ใครคือเกย์ หรือใครคือผู้ที่มีแนวโน้มเป็นเกย์ ขณะเดียวกันก็ทำให้เข้าใจเรื่องเพศโดยแบ่งแยกคู่ตรงข้าม โดยมองว่าชายคู่กับหญิงคือเพศปกติ ชายคู่กับชายคือเพศที่เบี่ยงเบน ดังนั้น ในสังคมสมัยใหม่ การจับคู่กันระหว่างชายกับชายจึงเป็นเรื่องที่อันตรายและถูกกล่าวหาว่าเป็นเกย์ ผู้ชายที่มีความสุขกับการร่วมรักกับผู้ชายก็อาจเกิดคำถามและสงสัยว่าตนเองเป็นเกย์หรือไม่

คำถามและความคลุมเคลือเหล่านี้ เกิดจากความเชื่อเกี่ยวกับไฮโมเซ็กซ์ชวล และนิยามเกี่ยวกับเพศวิถี (sexuality) เมื่อการแบ่งเพศวิถีถูกจำกัดให้เหลือเพียงการรักต่างเพศ และรักเพศเดียวกัน ทำให้ผู้ชายในสังคมสมัยใหม่มีปัญหาในการนิยามอัตลักษณ์ทางเพศของตัวเอง เพราะไม่สามารถหาตัวแบบอื่นๆมาใช้ได้ ไฮโมเซ็กซ์ชวลทำให้ความสัมพันธ์ของชายรักชายกลายเป็นเรื่องของการรักเพศเดียวกันและอัตลักษณ์ของคนรักเพศเดียวกัน เฮลเปอรินกล่าวว่าในสังคมเกย์ปัจจุบัน ไม่มีการยกย่องคุณค่าของความแตกต่างทางฐานะ อายุ บทบาท ชนชั้น หรืออำนาจ เพราะไฮโมเซ็กซ์ชวลให้ความสำคัญเฉพาะความเท่าเทียมของตัวตนทางจิตและอารมณ์ กล่าวคือ ผู้ชายที่มีความสัมพันธ์กับชาย จะเท่ากับผู้ชายทั้งสองคนมีตัวตนทางจิตและอารมณ์เหมือนกัน มีอัตลักษณ์ทางเพศเหมือนกัน หรือเป็นเกย์เหมือนกัน ไฮโมเซ็กซ์ชวลจะเกิดขึ้นบนหลักคิดที่ว่าผู้ชายสองคนมีสิทธิของตัวเองที่จะรักกัน มิได้เกิดจากเงื่อนไขทางสังคม ครอบครัว เครือญาติ ชนชั้น และฐานะ⁵⁰ คู่รักของเกย์จึงมีแนวโน้มที่จะออกมาเรียกร้องสิทธิเสรีภาพเพื่อให้สังคมยอมรับ มากกว่าที่จะปรับตัวให้เข้ากับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่หล่อหลอมให้ผู้ชายสามารถมีความสัมพันธ์กับชาย

เกย์ในปัจจุบันกลายเป็นด้านตรงข้ามของชายจริงหญิงแท้ ผู้ชายที่มีความสัมพันธ์กับชายจึงถูกเหมารวมว่าเป็นเกย์ เพราะเชื่อว่าการมีเซ็กซ์ระหว่างชายด้วยกันเป็นเครื่องยืนยันว่าผู้ชายคนนั้นมีตัวตนเป็นเกย์ และมีรสนิยมชอบเพศเดียวกัน รสนิยมทางเพศกับอัตลักษณ์ทางเพศถูกมองว่าเป็นเรื่องเดียวกันภายใต้วาทกรรมไฮโมเซ็กซ์ชวล ตามทัศนะของเฮลเปอรินเชื่อว่าไฮโมเซ็กซ์ชวลเป็นมากกว่ารสนิยมทางเพศ มากกว่าอารมณ์ความรู้สึกของตัวตน ไฮโมเซ็กซ์ชวลทำลายความแตกต่างทางเพศและสังคมของบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับคนเพศเดียวกัน แต่หันกลับมาเน้นย้ำความเป็นปัจเจกนิยม ทำให้บุคคลต้องมีตัวตนทางเพศ มีอารมณ์ความต้องการทางเพศ และมีสังคมทางเพศที่ชัดเจน⁵¹

กระบวนทัศน์หลังสมัยใหม่พยายามรื้อทำลายคู่ตรงข้ามต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นความเป็นรักต่างเพศกับรักเพศเดียวกัน หรือ อัตลักษณ์เกย์กับอัตลักษณ์ชายหญิง เพื่อจะชี้ให้เห็นว่าการจัดประเภทในเรื่องเพศเป็นสิ่งที่คลุมเคลือ หรือเรื่องเพศเป็นเรื่องของการสร้างภาพ นักวิชาการแนวโพสต์มอดิร์นอาจอธิบายว่าวัฒนธรรมเกย์เป็นปรากฏการณ์ที่สะท้อนความไร้ระเบียบของสังคม หรือเป็นสิ่งที่ต่อต้านระเบียบสังคม⁵² รวมทั้งเป็นพื้นที่เชิงปฏิบัติสัมพันธ์ของความหมายทั้งในระดับท้องถิ่นและสากล ทิม เอ็ดเวิร์ดซึ่งพยายามอธิบายอัตลักษณ์เกย์ด้วยกระบวนทัศน์หลังสมัยใหม่ชี้ว่า การศึกษาเกย์จำเป็นต้องมองความสัมพันธ์เชิงอำนาจและความไม่เท่าเทียมให้มากขึ้น เพราะความรู้เรื่องเพศเกี่ยวข้องกับอำนาจอย่างแยกไม่ออก การอธิบายเรื่องเกย์จึงจำเป็นต้องพูดถึงเกย์ใน

⁵⁰ David Halperin. 2002. อ้างแล้ว หน้า 134.

⁵¹ David Halperin. 2002. อ้างแล้ว หน้า 134.

⁵² Tim Edwards. 1994. อ้างแล้ว หน้า 142.

มิติของชนชั้น เชื้อชาติ อายุ ช่วงวัย และฐานะทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง เพราะเท่าที่ผ่านมา การอธิบาย มักจะมองแต่อัตลักษณ์ที่แยกสิ่งเหล่านี้ไว้ต่างหาก ราวกับว่าแก่ทุกคนไม่มีความแตกต่างกัน⁵³

การเคลื่อนไหวทางสังคมของเกย์ไทย

ปัจจุบันคำว่า “เกย์” ในประเทศไทยเป็นคำที่คนทั่วไปเข้าใจและรู้ว่าหมายถึงใคร แต่ถ้าย้อนกลับไปดู ประวัติศาสตร์ที่ผ่านมาจะพบว่าความหมายของ “เกย์” ยังคงมีความคลุมเครือ เนื่องจากยังสับสนกับคำว่า “กะเทย” ซึ่งเป็นคำที่มีอยู่ในสังคมไทยมานานแล้วตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา จากการศึกษาของเทอดศักดิ์ ร่มจำปา (2545)⁵⁴ พบว่าสังคมไทยมองว่าพฤติกรรมชายรักชายเป็นเรื่องผิดปกติ วิปริต และวิถาวร ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมลักษณะนี้มักจะเป็นเรื่องในเชิงลบที่สื่อนำมาเผยแพร่ ไม่ว่าจะเป็น การเป็นโสเภณี ชายหาเงิน ขายบริการทางเพศ การร่วมประเวณีของนักโทษชายในคุก และการฆาตกรรมเพราะความหึงหวง ในช่วงการเปลี่ยนแปลงการปกครอง สังคมไทยยังไม่เข้าใจว่าพฤติกรรมกับกะเทย ต่างจากพฤติกรรมเกย์อย่างไร จึงเป็นภาพเหมารวมว่า กะเทยก็เหมือนกับ “เกย์”

ความรู้ที่มีอิทธิพลต่อความเข้าใจเรื่องโฮโมเซ็กช่วลในสังคมไทย มาจากความรู้ทางการแพทย์และจิตเวชศาสตร์ ซึ่งนำความรู้นี้มาจากตะวันตกโดยอธิบายว่าเป็นความผิดปกติทางจิต บุคคลสำคัญที่อธิบายเรื่องนี้คือ นายแพทย์สุด แสงวิเชียรและนายแพทย์อรุณ ภาคสุวรรณ ซึ่งศึกษาพฤติกรรมของนักโทษชายในปี พ.ศ.2504 และเรียกนักโทษที่มีพฤติกรรมโฮโมเซ็กช่วลว่า “พวกชายลักเพศ” ส่วนคำว่ากะเทยคือผู้มีความผิดปกติทางร่างกาย เพราะมีอวัยวะสืบพันธุ์ทั้งสองเพศอยู่ในคนๆเดียว บุคคลที่เป็นลักเพศถือว่าเป็นผู้ที่ป่วยทางจิตแต่ไม่มีความผิดปกติทางร่างกาย คนเหล่านี้มีร่างกายเป็นชายปกติแต่ความรู้สึกและกิริยาท่าทางเป็นผู้หญิงซึ่งจะต้องได้รับการบำบัดรักษา⁵⁵ ความรู้ทางการแพทย์ที่แพร่หลายในสังคมไทยทำให้เกิดความเข้าใจว่าผู้ชายที่รักเพศเดียวกันจะแสดงพฤติกรรมแบบผู้หญิง ซึ่งคำเรียกที่นิยมของคนทั่วไปคือคำว่า “กะเทย” ในขณะที่คำว่า “ลักเพศ” ไม่ค่อยนิยมเท่าใดนัก

ในกลุ่มกะเทยก็มีความเข้าใจกันว่าผู้ที่เปิดเผยและแสดงออกจะถูกเรียกว่า “กะเทย” ส่วนผู้ที่ไม่แสดงออกจะถูกเรียกว่า “อีแอบ” “แอบจิต” หรือ “เกย์” พื้นที่ทางสังคมของกะเทยจะพบได้ในงานประกวดกะเทยตามวัดหรือรวมตัวในงานรื่นเริงต่างๆ รวมทั้งมีแหล่งชุมนุมบริเวณสะพานพุทธ ประตูนํ้า วัดแขกสีลม เป็นต้น ส่วนผู้ที่ไม่แสดงออกก็อาจจะปะปนอยู่กับกะเทย ซึ่งสื่อมวลชนจะขนานนามว่า “กะเทยประเภทสอง” “กะเทยชาย” หรือ “กะเทยหนุ่ม” เพื่อจะแยกจากกะเทยที่ชอบแต่งตัวเป็นหญิง ส่วนคำว่า “เกย์” ปรากฏขึ้นครั้งแรกในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ วันที่ 11 ตุลาคม 2508 โดยมีรายงานข่าวเกี่ยวกับแหล่งผู้ชายขายตัวให้กับฝรั่ง ซึ่งผู้ชายเหล่านี้เรียกตัวเองว่า “เกย์”⁵⁶ อาจกล่าวได้ว่า “เกย์” ในสังคมไทยเป็นคำสรรพนามที่ใช้เรียกชายขายบริการทางเพศให้กับชาวตะวันตกที่มาอยู่เมืองไทย ดังนั้นทัศนคติของสังคมที่มีต่อเกย์ในระยะแรกๆจึงเป็นไปในทางลบ

⁵³ Tim Edwards. 1994. อ้างแล้ว หน้า 158.

⁵⁴ เทอดศักดิ์ ร่มจำปา. วาทกรรมเกี่ยวกับเกย์ในสังคมไทย พ.ศ.2508-25042. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาประวัติศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.2545.

⁵⁵ เทอดศักดิ์ ร่มจำปา. 2545 อ้างแล้ว หน้า 44.

⁵⁶ เทอดศักดิ์ ร่มจำปา. 2545 อ้างแล้ว หน้า 66.

เพราะคิดว่าเป็นภัยมืด เป็นปัญหาสังคมที่จะนำไปสู่อาชญากรรม นอกจากนั้นสื่อของไทยยังมองว่า “เกย์” เป็นของแปลกปลอมที่มาจากตะวันตกซึ่งเป็นภัยต่อประเทศชาติ กระทบกระเทือนต่อระบบศีลธรรมของประชาชน⁵⁷

อย่างไรก็ตาม ภาพที่เป็นลบที่สื่อมวลชนพยายามสร้างให้กับ “เกย์” แตกต่างจากการออกมาเล่าประสบการณ์ชีวิตของบุคคลที่สารภาพว่าตนเองเป็นชายที่ชอบเพศเดียวกัน พื้นที่สำหรับเปิดเผยตัวตนนี้เกิดขึ้นครั้งแรกในคอลัมน์ไขปัญหาตามประสาครูเล็ก ที่เผยแพร่ในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐในปี พ.ศ.2515 และคอลัมน์ตอบปัญหาของโก๋ ปากน้ำ ในนิตยสารแปลกในปี พ.ศ.2518 การเปิดเผยประสบการณ์ดังกล่าวทำให้เห็นว่ายังมีชายรักชายที่ไม่นิยามว่าตนเองเป็น “กะเทย” อยู่ในสังคมไทย และเชื่อว่าชายรักชายเหล่านี้เป็นผู้ที่มีการศึกษาและรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับเกย์ในตะวันตก แต่น้ำเสียงของชายรักชายในยุคนี้บ่งบอกว่าพวกเขารู้สึกหัวเหว้ และคิดว่าตนเองมีความผิดปกติทางจิต

สังคมไทยได้ยินข่าวเกี่ยวกับบาร์เกย์ครั้งแรกในปี พ.ศ.2515 เพราะหนังสือพิมพ์ไทยรัฐไปสัมภาษณ์เจ้าของบาร์เกย์ย่านพัฒนาพงษ์ที่ชื่อยศวดี ซึ่งเป็นคำอธิบายครั้งแรกที่บอกว่าสังคมไม่ควรเหยียดหยามเกย์ บาร์เกย์ของยศวดีถือว่าเป็นชมรมเกย์แห่งแรกของประเทศไทย เพราะมีสมาชิกประมาณ 3,000 คน มีทั้งคนไทยและชาวต่างชาติ บาร์แห่งนี้เป็นที่พบปะสังสรรค์ เป็นที่หาเพื่อน หากันรักของชายรักชาย หรือ “หนุ่มรักร่วมเพศ” ผู้ชายที่มาเที่ยวบาร์จะเรียกตัวเองว่าเกย์ มีทั้งเกย์คิงและเกย์ควีนและส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่มีการศึกษา จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าเกย์ในสังคมไทยมีพื้นที่ทางสังคมของตัวเองแล้ว และมีเจตนาแน่วแน่ที่จะทำให้สังคมเข้าใจพวกเขาในทางที่เป็นบวก แม้ว่าบาร์เกย์ในยุคต่อมาจะเกี่ยวข้องกับการค้าทางเพศอย่างชัดเจน แต่บาร์ของยศวดียังทำหน้าที่เป็นศูนย์รวมของเกย์ที่ต้องการมีสังคม ในประเด็นนี้ยังไม่มีการศึกษาว่าการเกิดขึ้นของบาร์เกย์เกี่ยวข้องอย่างไรกับการแสดงออกเรื่องสิทธิและเสรีภาพของเกย์ เพราะยังมีความเข้าใจว่าบาร์เกย์คือสถานบริการทางเพศ นักวิชาการรุ่นหลังๆจึงมองข้ามบทบาทหน้าที่ในเชิงบวกที่บาร์เกย์มอบให้กับกลุ่มเกย์ทั้งหลาย

การเคลื่อนไหวทางสังคมของเกย์หลังจากการเกิดบาร์เกย์ของยศวดีแล้ว คือการเกิดขึ้นของนิตยสารเกย์ ในปี พ.ศ.2524 นิตยสารจีแอลคือนิตยสารเล่มแรกที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเกย์และเลสเบียน ต่อมาในปี พ.ศ.2525 เกิดนิตยสารเชิงชาย และ พ.ศ.2526 เกิดนิตยสารมิถุนา นิตยสารในรุ่นแรกๆนี้พยายามให้ความรู้เรื่องเพศและตอบปัญหาทางเพศแก่ผู้อ่าน รวมทั้งประสบการณ์ชีวิตของเกย์ที่ต้องการความรักและความเข้าใจจากคนรอบข้าง ในปี พ.ศ.2528 นิตยสารมิถุนาจูเนียร์ได้นำเสนอประเด็นเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของเกย์และความเคลื่อนไหวของเกย์ในโลกตะวันตก ต่อมามีนิตยสารเกย์ผลิออกมาอีกหลายฉบับ เช่น นีออน มรกต มิดเวสต์ ฯลฯ นิตยสารเหล่านี้ทำหน้าที่สำคัญประการหนึ่งคือ ทำให้เกย์ที่ไม่กล้าเปิดเผยยอมรับในความรู้สึกของตัวเอง และทำให้เห็นว่าพวกเขาไม่โดดเดี่ยว ไม่ผิดปกติ ยังมีเพื่อนที่มีความรู้สึกเดียวกัน

ในช่วงนี้ บุคคลสำคัญอีกท่านหนึ่งที่กล้าหาญในการเปิดเผยตัวต่อสาธารณะคือ ดร.เสรี วงษ์มณฑา ซึ่งเป็นตัวอย่างของเกย์ที่พยายามทำให้สังคมเข้าใจว่าเกย์ก็คือผู้ชายธรรมดาคนหนึ่ง มีความรู้ ความสามารถและทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมได้ ดร.เสรี เขียนบทความและบทสัมภาษณ์ลงในนิตยสารเกย์หลายฉบับ รวมทั้งนำเสนอความคิดในเวทีวิชาการหลายแห่ง เวทีครั้งสำคัญคือ การอภิปรายเรื่องเกย์กับกฎหมาย จัดโดยคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในปี พ.ศ.2526 การอภิปรายครั้งนี้ทำให้สังคมเข้าใจว่าเกย์คือใคร และสังคมควรจะยอมรับเขาอย่างไร คนสำคัญอีกคนหนึ่งคือ นที ธีระโรจนพงษ์ ที่เขียนคอลัมน์ในนิตยสารนีออนและมิถุนาจูเนียร์ เพื่อทำให้เกย์ยอมรับตัวเองและต้องประพุดติตัวในทางที่ดีเพื่อให้สังคมยอมรับ รวมทั้งจัดตั้งกลุ่มเส้นสีขาว ซึ่งเป็นกลุ่มที่รณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์และการมีเพศสัมพันธ์อย่างปลอดภัย โดยมี

⁵⁷

เทอศักดิ์ รมจำปา. 2545 อ่างแล้ว หน้า 72.

กลุ่มเป้าหมายคือบาร์เกย์ การรณรงค์นี้เกิดเนื่องจากโรคเอดส์กำลังแพร่ระบาดอย่างรวดเร็วในหมู่เกย์และชายขายบริการทางเพศ⁵⁸ นีทีเป็นคนแรกที่มีแนวคิดในการจัดตั้งสมาคมเกย์แห่งประเทศไทย เพราะเชื่อว่าเกย์ไทยต้องรวมตัวกันเพื่อให้มีอำนาจต่อรองทางสังคม และช่วยสร้างภาพลักษณ์เกย์ที่ดีต่อสาธารณะ

ในปี พ.ศ.2532 นีทีได้ตั้งกลุ่มชื่อ ทรานคราฟฟาย์ยังโรเคดส์แห่งประเทศไทย (Fraternity for AIDS Cessation in Thailand) กลุ่มนี้จะให้ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ในบาร์เกย์ ชานาเกย์ และจัดกิจกรรมพบปะแลกเปลี่ยนข่าวสารและให้คำปรึกษาปัญหาเกย์ รวมทั้งมีการผลิตจุลสารกุลเกย์เพื่อเผยแพร่ข่าวสารต่างๆในชุมชนเกย์ ซึ่งถือว่าเป็นความเคลื่อนไหวทางสังคมที่ชัดเจนที่สุดนับตั้งแต่มีการรวมตัวของเกย์เกิดขึ้น อย่างไรก็ตาม กลุ่มทรานคราฟฟาย์ยังโรเคดส์ทำงานอยู่ในระยะเวลาดังกล่าวเพราะขาดแคลนงบประมาณและไม่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐกิจของเกย์มากนัก ในขณะที่ภาครัฐก็หันไปรวมตัวกันเองเพื่อที่จะทำงานที่เน้นการต่อต้านโรคเอดส์เพียงอย่างเดียว

สถานการณ์เอดส์ในประเทศไทยได้นำไปสู่การเคลื่อนไหวของเกย์ในรูปแบบใหม่ คือ การนำปัญหาสุขภาพมาเป็นเป้าหมายของการขับเคลื่อน และการเคลื่อนไหวนี้ก็ได้รับการสนับสนุนจากหลายฝ่าย เนื่องจากโรคเอดส์เป็นโรคที่ร้ายแรงและสังคมหวาดกลัว ในระยะแรกๆ โรคเอดส์ก็สร้างภาพลบให้กับเกย์มากเพราะสังคมเชื่อว่าเอดส์เป็นโรคที่เกย์สร้างขึ้นเพราะความสำส่อนทางเพศของเกย์ ความเชื่อดังกล่าวนี้นำไปสู่การประกอบธุรกิจเกี่ยวกับเกย์มารวมตัวกันในปี พ.ศ.2529 เพื่อประเมินสถานการณ์เอดส์ที่จะกระทบธุรกิจบาร์เกย์ จึงร่วมมือกับกองควบคุมกามโรคเพื่อให้ความรู้โรคเอดส์กับเด็กบาร์ ต่อมาในปี พ.ศ.2530 บรรณาธิการนิตยสารเกย์ 5 ฉบับได้รวมตัวกันเพื่อพูดคุยเกี่ยวกับการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับเกย์ เพื่อมิให้สังคมประณามว่าเกย์เป็นคนชั่ว จนถึงปี พ.ศ.2531 กลุ่มธุรกิจเกย์และกลุ่มเกย์ที่ติดต่อกับภาครัฐได้ร่วมกันตั้งกลุ่มชื่อ “กลุ่มเกย์สร้างสรรค์แห่งประเทศไทย” ซึ่งมีเป้าหมายรณรงค์ต่อต้านโรคเอดส์⁵⁹ แต่กลุ่มนี้ก็ไม่ได้ทำงานในเชิงกระบวนการ มีการรวมตัวกันเฉพาะวันสำคัญๆ จนกลุ่มค่อยๆ จางหายไป

หากถามว่าการจัดตั้งองค์กรเกย์ที่มีระบบโครงสร้างการทำงานที่ชัดเจนเกิดขึ้นเมื่อใด อาจพิจารณาได้จากกรณีกลุ่มเพื่อวันพุธ ในปี พ.ศ. 2542 กลุ่มนี้เกิดจากแนวคิดของกมลเศรษฐ์ เก่งการเรือ ซึ่งเป็นผู้ให้คำปรึกษาคลินิกนรีนาม สภาอากาศไทย พบว่าในบรรดาคณกรรักเพศเดียวกันมีการติดเชื้อเอชไอวีมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันก็มีปัญหาเกี่ยวกับสื่อที่นำเสนอเรื่องของเกย์ในด้านลบมากขึ้น กมลเศรษฐ์จึงจัดเวทีเสวนาปัญหาเกย์ หลังจากนั้นได้เป็นตัวแทนของไทยไปร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับโรคเอดส์และเพศสภาพที่ประเทศบังกลาเทศ ซึ่งทำให้ได้พบกับกลุ่มและองค์กรรักเพศเดียวกันของต่างประเทศ กมลเศรษฐ์จึงกลับมาจัดตั้งกลุ่มเกย์ชื่อ “ฟ้าสีรุ้ง” โดยมีเป้าหมายการทำงานเรื่องคุณภาพชีวิตของคณกรรักเพศเดียวกัน การทำให้สังคมยอมรับเกย์ และรณรงค์ให้ความรู้เรื่องโรคเอดส์ ซึ่งได้รับการช่วยเหลือจากองค์กรหมอไร้พรมแดนและมูลนิธิริรักษ์ไทย ต่อมากลุ่มฟ้าสีรุ้งได้รับการจดทะเบียนเป็นสมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทยในปี พ.ศ. 2546 โดยยึดหลักปรัชญาเรื่องความรัก ความเข้าใจ มีศักดิ์ศรี และเท่าเทียม ปัจจุบันสมาคมฟ้าสีรุ้งมีการเติบโตทั้งในแง่บุคลากร ภาระกิจ และเครือข่ายความร่วมมือจากองค์กรต่างๆ

องค์กรเกย์อีกแห่งหนึ่งคือ องค์กรบางกอกเรนโบว์ (Bangkok Rainbow Organization : BRO) ก่อตั้งในปี พ.ศ. 2545 โดยนิกร อาทิตย์และกลุ่มคนที่ทำงานด้านเอดส์และเพศศึกษาซึ่งเคยทำงานกับสมาคมฟ้าสี

⁵⁸ ใจ อึ้งภากรณ์. ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมในไทย. สำนักพิมพ์ประชาธิปไตยแรงงาน, กรุงเทพฯ. 2549. หน้า

79.

⁵⁹ เทอศักดิ์ รมจำปา. 2545 อ้างแล้ว หน้า 175.

รู้มาก่อน เป้าหมายขององค์กรคือให้คำปรึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับการคิดเชื้อเอส ปัญหาเรื่องเพศในกลุ่มเยาวชนชาย และกลุ่มเยาวชนชายที่มีพฤติกรรมรักเพศเดียวกัน รวมทั้งจัดกิจกรรมทางวิชาการ เช่นเสวนาประเด็นเกย์ สื่อของเกย์ ภาพยนตร์ของเกย์ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีกลุ่มเอ็มพลัสในจังหวัดเชียงใหม่ ก่อตั้งในปี พ.ศ.2546 มีเป้าหมายการทำงานเช่นเดียวกับสมาคมฟ้าสีรุ้งและบางกอกเรนโบว์ องค์กรเกย์เหล่านี้ทำงานร่วมมือกันเนื่องจากมีแหล่งทุนแหล่งเดียวกัน ทำให้สมาคมฟ้าสีรุ้งกลายเป็นศูนย์กลางที่จะกระจายทุนไปยังกลุ่มต่างๆ เครือข่ายความร่วมมือนี้ยังนำไปสู่การตั้งเครือข่ายความหลากหลายทางเพศของประเทศไทยเพื่อผลักดันเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของเกย์ เลสเบียน กะเทย และคนข้ามเพศ

จากการศึกษาของใจ อึ้งภากรณ์ เชื่อว่าการเคลื่อนไหวทางสังคมของกลุ่มเกย์และเลสเบียนในประเทศไทยเกิดจากสถานการณ์เอสในช่วงทศวรรษ 1980 และกระแสการบริโภคของชนรุ่นใหม่ในทศวรรษ 1990-2000 แต่การเคลื่อนไหวดังกล่าวไม่มีสำนึกทางการเมืองเหมือนในโลกตะวันตก ใจวิเคราะห์ว่าองค์กรเกย์ไทยมิได้ต่อสู้เพื่อจะเปลี่ยนแปลงสังคม แต่แสดงออกถึงตัวตนและสร้างความเข้าใจต่อสังคม โดยมีเป้าหมายเพื่อให้สังคมยอมรับ ใจเสนอว่าองค์กรเกย์ไทยต้องมีสำนึกทางการเมืองมากขึ้นและพยายามเข้าไปมีส่วนร่วมในการเมืองภาคประชาชนเพื่อต่อสู้กับความไม่เป็นธรรมอื่นๆในสังคมด้วย⁶⁰ จากข้อสังเกตดังกล่าวนี้นำมาสู่คำถามสำคัญที่บทความนี้ต้องการนำเสนอก็คือ การเคลื่อนไหวทางสังคมของเกย์ไทยมีฐานคิดหรือมีอุดมการณ์หรือไม่ และเกย์ไทยอาศัยกระบวนการทัศนอะไรในการเคลื่อนไหว คำถามเหล่านี้จะทำให้เห็นว่าการทบทวนการเคลื่อนไหวทางสังคมของเกย์ไทยของใจ อึ้งภากรณ์ให้ความสำคัญกับเรื่องใดบ้างและเรื่องใดที่ถูกลืมมองข้ามไป

จะเห็นได้ว่าใจพยายามใช้ตัวแบบขององค์กรเกย์ในโลกตะวันตกเป็นมาตรฐานเพื่อที่จะเทียบกับองค์กรเกย์ของไทย ซึ่งเป็นการมองในเชิงอุดมคติ และไม่เห็นความซับซ้อนที่ปรากฏอยู่ในการต่อสู้ของเกย์ ไม่ว่าจะเป็นอุดมการณ์แบบสังคมนิยม ทุนนิยม เสรีนิยม ปฏิรูปนิยม หรือปฏิวัตินิยม รวมทั้งความคิดเรื่องเพศที่แตกต่างกันระหว่างวัฒนธรรมไทยและตะวันตก การที่องค์กรเกย์ไทยไม่มีสำนึกทางการเมืองอาจไม่ใช่ปัญหาสำคัญ หากแต่องค์กรเกย์ไทยกำลังปรับตัวให้เข้ากับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่วิถีชีวิตแบบเกย์กำลังกลายเป็นสิ่งสากลและจับต้องได้ ประเด็นนี้ผู้เขียนจะอธิบายในหัวข้อต่อไปว่าทำไมองค์กรเกย์ในโลกที่สามจึงเชื่อมั่นในเรื่องสิทธิและอัตลักษณ์เกย์ที่ขับเคลื่อนในโลกทุนนิยม การเคลื่อนไหวทางสังคมของเกย์ไทยอาจมีลักษณะใกล้เคียงกับการเป็นพื้นที่ทางสังคมเพื่อการแสดงตัวตนของเกย์ ซึ่งอาศัยกระบวนการทัศนแบบเสรีนิยม (Liberalism) ซึ่งยังคงเชื่อฟังกฎระเบียบและบรรทัดฐานทางสังคมที่มีอยู่เดิม และมากไปกว่านั้นคือ เกย์ไทยจะไม่ทำลายบรรทัดฐานและศีลธรรม และต้องปฏิบัติตัวให้เป็นคนดีตามศีลธรรมนั้น รวมทั้งยังมีกระบวนการเมืองเรื่องเพศ (Sexual Politics) ที่เชื่อว่าเกย์เป็นผู้ที่สังคมนิยมดูหมิ่นดูแคลน เกย์เป็นเพศที่สังคมไม่ยอมรับ ฉะนั้นองค์กรเกย์ไทยจึงมีหน้าที่สร้างความเข้าใจต่อคนในสังคม ทำให้สังคมลดอคติและยอมรับเกย์

กระบวนการดังกล่าวดำเนินควบคู่ไปกับความคิดเรื่องเพศของไทย ที่เชื่อต่อกันมาว่าเกย์คือคนที่เบี่ยงเบนทางเพศและล่าส่วนทางเพศ ความเชื่อนี้กลายเป็นแหล่งอ้างอิงที่องค์กรเกย์และนักวิชาการที่ทำวิจัยเรื่องเกย์นำไปขยายผลเพื่อที่จะตอบโต้กับสังคมว่าความคิดเรื่องเพศกระแสหลักของไทยกำลังเบียดขับเพศอื่นๆ ออกจากสังคม องค์กรเกย์จึงมีความชอบธรรมที่จะออกมาเคลื่อนไหว รณรงค์เพื่อทำให้สังคมเข้าใจ อย่างไรก็ตาม การวิเคราะห์การเคลื่อนไหวดังกล่าวนี้ไม่อาจมองข้ามเรื่องความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่เกย์มีกับระบบทุนนิยม และ ธุรกิจของเกย์ที่สถาปนาตัวเองอย่างเข้มแข็งและยาวนาน การทำให้องค์กรเกย์เปลี่ยนไปสู่ขบวนการภาค

⁶⁰ ใจ อึ้งภากรณ์. 2549 อ้างแล้ว หน้า 94.

ประชาชนและมีสำนึกทางการเมืองนั้น อาจเป็นเรื่องยาก เพราะอุดมการณ์แบบสังคมนิยม (Socialism) ในชุมชน
เกย์ไทยยังเลื่อนกลางและถูกบดบังด้วยวัฒนธรรมบริโกล

ในปัจจุบันจะพบว่าการทำงานของเกย์ไทย ถูกครอบงำด้วยเงินทุนด้านสุขภาพซึ่งมีเป้าหมายที่จะยับยั้ง
โรคเอดส์และการแพร่เชื้อเอชไอวีในกลุ่มเสี่ยง คำถามที่สำคัญที่องค์กรเกย์ต้องถามคือ การทำงานภายใต้กรอบนี้
ได้ปิดกั้นโลกทัศน์ของเกย์หรือไม่ ถ้าโลกทัศน์ที่เกย์ใช้อยู่ถูกนิยามจากเรื่องสุขภาพและมองว่าเกย์คือ “กลุ่มเสี่ยง”
การต่อสู้ของเกย์ก็ไม่อาจหลุดพ้นไปจากวิถีคิดเรื่องเพศกระแสหลักที่แบ่งแยกระหว่างเพศปกติและเพศผิดปกติ
นอกจากนั้นความคิดเรื่องสุขภาวะทางเพศ เป็นกระบวนทัศน์แบบวิทยาศาสตร์และมีลักษณะปฏิฐานนิยม การ
ขับเคลื่อนทางสังคมของเกย์ก็อาจพบปัญหาในอนาคตที่ยังเชื่อมั่นในกระบวนทัศน์นี้ องค์กรเกย์จำเป็นต้องหัน
มาทบทวนตัวเองท่ามกลางระบบทุนนิยม บริโกลนิยม และสถานการณ์เอดส์ เนื่องจากมีความคิดที่ขัดแย้งกัน
เกิดขึ้นตลอดเวลาระหว่างการส่งเสริมให้เกย์บริโภคสินค้าที่เช่กซ์กลายเป็นวัตถุที่เกย์ละทิ้งไม่ได้ และจำเป็น
สำหรับการแสดงตัวตน กับการส่งเสริมให้เกย์สร้างภาพลักษณ์ที่ดีและมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย ซึ่งเท่ากับการ
ปฏิเสธชีวิตทางเพศที่มีพลังในวัฒนธรรมบริโกล คู่ตรงข้ามนี้ดำเนินไปบนกระบวนทัศน์เสรีนิยมเหมือนกัน เป็น
ความย้อนแย้ง (Paradox) ที่นักเคลื่อนไหวและนักวิชาการมองข้ามไป

บทส่งท้าย

ผู้เขียนเชื่อว่าบทความนี้จะจุดเริ่มต้นของการพินิจพิเคราะห์สังคมเกย์ทั้งในแง่มิติสังคมที่เกย์ออกมา
เคลื่อนไหวเพื่อสิทธิเสรีภาพ และมิติทางวัฒนธรรมที่วิถีชีวิตของเกย์ขับเคลื่อนด้วยสินค้าและบริการทางเพศ
เพื่อที่จะยกระดับความเข้าใจในเชิงกระบวนทัศน์และองค์ความรู้ นักเคลื่อนไหวและนักวิชาการด้านเกย์ศึกษา
กำลังตกอยู่ในกรอบความคิดกระแสหลักเรื่อง “อัตลักษณ์เกย์” ซึ่งถูกตั้งคำถามจากทฤษฎีควีเยอร์ ความคิดนี้จะต้อง
ทบทวนใหม่เพื่อให้การตอบคำถามเป็นสูตรสำเร็จ เช่น การทำให้เกย์มีสำนึกทางการเมือง การทำให้เกย์ได้สิทธิ
เสรีภาพ การทำให้เกย์ได้แสดงตัวตน ฯลฯ คำตอบเหล่านี้ยังไม่เพียงพอที่จะเข้าใจปัญหาความไม่เท่าเทียมและ
ความไม่ยุติธรรมทางสังคมในปัจจุบัน เพราะสิ่งเหล่านี้แอบแฝงหรือสร้างภาพลักษณ์อย่างแนบเนียนใน
วัฒนธรรมประชาธิปไตยและวัฒนธรรมบริโกล ความไม่เท่าเทียมที่เกย์เห็นอาจมิใช่เพียงการได้สิทธิน้อยกว่า
หญิงชายเท่านั้น แต่อาจรวมถึงการที่เกย์แบ่งแยกกันเองระหว่างเกย์ชนชั้นสูงกับชนชั้นล่าง เกย์ที่มีการศึกษากับ
เกย์ไร้การศึกษา เกย์ที่แสดงความเป็นชายกับเกย์ที่ไม่มีความเป็นชาย เกย์ที่หน้าตาดีกับเกย์ที่หน้าตาไม่ดี เกย์ที่มี
ฐานะดีกับเกย์ที่ยากจน เกย์ที่มีจริยธรรมกับเกย์ที่ไร้จริยธรรม เป็นต้น การแบ่งแยกนี้คือความไม่เท่าเทียมที่ใกล้ชิด
ซึ่งถูกมองข้ามไป

คำถามคือ นักต่อสู้และนักวิชาการเพื่อชาวเกย์จะนำปัญหานี้มาสู่โจทย์ของการต่อสู้อย่างไร เพราะการ
ต่อสู้กับชาวเกย์ด้วยกันเองอาจสำคัญเท่าๆกับการต่อสู้กับสังคมนิยมต่างเพศ บางทีเราอาจต้องเปิดมุมมองใหม่
เพื่อที่จะเข้าใจว่าความไม่เท่าเทียมทางสังคมคือสิ่งที่เกย์มีส่วนสร้างขึ้นมาด้วย เราอาจต้องมองว่าการต่อสู้เพื่อให้
สังคมยอมรับเกย์มิใช่เป้าหมายเพียงอย่างเดียวอีกต่อไป แต่เป้าหมายที่ใหญ่กว่านั้นคือการต่อสู้กับความคิดและ
กระบวนทัศน์ที่ปิดกั้นให้เกย์มองอะไรแคบเกินไป หรือตกเป็นเหยื่อของกระบวนทัศน์บางแบบที่ทำให้เกย์ยังคงมี
ความเป็นอื่นอยู่ต่อไป คีดี เฮอร์แมน (1996) ตั้งข้อสังเกตในประเด็นนี้ว่าการทำให้เกย์ได้รับการคุ้มครอง

ปกป้องนั้นวางอยู่บนฐานคิดเรื่องสิทธิมนุษยชนและอุดมการณ์เสรีนิยม ซึ่งเป็นกระบวนการที่กระทำให้คู่ตรงข้ามระหว่างเกย์กับรักร่างเพศตรงอยู่⁶¹ บางทีเกย์อาจต้องมองการต่อสู้ที่สามารถรวมเอากลุ่มคนหลากหลายกลุ่มเข้าด้วยกัน ซึ่งล้วนมีเป้าหมายและปัญหาเดียวกับเกย์ เช่น ตั้งเป็นกลุ่มพันธมิตรเพื่อต่อสู้กับความไม่เท่าเทียมทางสังคม⁶² อาจกล่าวได้ว่าการต่อสู้ของเกย์อาจต้องทบทวนเรื่องความแตกต่างทางเพศ เพราะถ้าไม่มีการดูหมิ่นเหยียดหยามเกย์ ความแตกต่างทางเพศก็อาจไม่มีความหมาย

แต่ความแตกต่างที่เกิดขึ้นกับเกย์ คือการสร้างวัฒนธรรมที่ต่างไปจากคนส่วนใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นวิถีการดำเนินชีวิต การบริโภค การเข้าสังคม และความสัมพันธ์ทางสังคม สตีเวน ซีดแมน(1997) ตั้งข้อสังเกตว่าตัวแบบอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ (Ethnic Identity Model) ทำให้ขบวนการเคลื่อนไหวของเกย์แพร่หลาย แต่ตัวแบบนี้อาศัยเกย์ชนชั้นกลางที่เป็นผิวขาวเป็นมาตรฐาน เป็นการเหมารวมและบดบังความหลากหลายของเกย์ที่เป็นผิวสีหรือมาจากชนชั้นล่าง ซีดแมนเชื่อว่า “เกย์กระแสหลัก” จะต้องถูกตรวจสอบ⁶³ เนื่องจากเกย์กระแสหลักทำให้การแบ่งแยกและการจัดช่วงชั้นคนดำเนินต่อไป การเคลื่อนไหวของเกย์ชนชั้นกลางก่อเกิดอยู่บนการช่วงชิงอำนาจโดยใช้อัตลักษณ์ทางเพศเป็นเครื่องมือเพื่อให้ได้มาซึ่งสิทธิ เสรีภาพ โอกาส การเข้าถึงทรัพยากร การได้รับการบริการทางสังคม และการมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจและการเมือง

จุดยืนของผู้เขียนในบทความเรื่องนี้ มีความคิดที่สอดคล้องกับสตีเวน ซีดแมนที่ว่าระบบศีลธรรมกำลังเข้ามาจัดระเบียบเพศ เพื่อให้เพศมีลำดับชั้นและมีการแสดงออกที่เหมาะสม “ศีลธรรมแห่งการปฏิบัติทางเพศ”⁶⁴ แพร่กระจายไปอยู่ในพรมแดนต่างๆทั้งรักร่างเพศและรักร่างเพศเดียวกัน ศีลธรรมในลักษณะนี้ เชื่อว่า “เพศวิถี” เป็นสิ่งที่ต้องได้รับการควบคุม ต้องเกิดประโยชน์ และต้องถูกประเมิน อย่างไรก็ตาม มิติทางศีลธรรมในเรื่องเพศมีข้อแตกต่างกัน 2 ประการ ประการแรกจะให้ความสำคัญกับ “ระบบศีลธรรม” เพื่อใช้ควบคุมการปฏิบัติทางเพศ ส่วนประการที่สองจะให้ความสำคัญกับ “บุคคล” ในฐานะเป็นผู้สร้างความหมายว่าศีลธรรมควรจะเป็นอย่างไร ศีลธรรมในแบบแรกจะมีความคงที่และค่อนข้างเป็นอนุรักษ์นิยม ขณะที่แบบหลังจะเปลี่ยนไปตามบริบท และเปิดกว้างให้บุคคลได้ตีความและเปลี่ยนแปลงสิ่งที่เรียกว่าศีลธรรม

ศีลธรรมที่เป็นพลวัต มีความเหมาะสมในสถานการณ์ปัจจุบัน เพราะการปฏิบัติทางเพศ เช่นการเคลื่อนไหวของเกย์ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นท่ามกลางเงื่อนไขหลายอย่าง ถ้ากลุ่มเกย์เข้าใจในประเด็นนี้ก็จะทำให้เห็นว่าพฤติกรรมทางเพศของเกย์สามารถถูกตีความได้หลากหลาย ไม่จำเป็นต้องตีความจากระบบศีลธรรมจรรยาเพียงด้านเดียว เช่นตีความจากด้านอารมณ์ความรู้สึก เป็นต้น ซีดแมนเชื่อว่าการเคลื่อนไหวทางสังคมของเกย์ไม่ควรใช้ศีลธรรมแบบคงที่ตายตัว หรือแบบสูตรสำเร็จ (Formalistic) เพราะจะทำให้มองข้ามความซับซ้อนในการปฏิบัติทางเพศและความรู้สึกทางเพศ การเคลื่อนไหวของเกย์จึงจำเป็นต้องใช้ทักษะที่เปิดกว้างเพื่อมองศีลธรรมอย่างมีพลวัต ซีดแมนไม่ต้องการให้เกย์ละทิ้งศีลธรรม แต่ชวนเชิญให้เกย์ทบทวนสิ่งที่เรียกว่า “ศีลธรรม” ซึ่งไม่

⁶¹ Didi Herman. **Right of Passage: Struggles for Lesbian & Gay Legal Equality**. University of Toronto Press, Toronto. 1996 หน้า.50.

⁶² Craig A. Rimmerman. **The Lesbian and Gay Movements**. Westview Press, Boulder, Colorado. 2008. หน้า138.

⁶³ Steven Seidman. **Difference Troubles: Queering Social Theory and Sexual Politics**. Cambridge University Press, Cambridge. 1997. หน้า 190.

⁶⁴ Steven Seidman. 1997. อ้างแล้ว หน้า 213.

อาจแยกขาดจากประสบการณ์ชีวิตและเงื่อนไขที่แวดล้อมอยู่ เพราะการเรียกร้องให้เกย์เป็นคนดี ให้สังคมยอมรับ มิได้มาจากการควบคุมพฤติกรรมทางเพศของเกย์ หากแต่มาจากการไตร่ตรองว่าการเป็นคนดีของเกย์ไม่เกี่ยวกับการมีเซ็กซ์ หรือการใช้ชีวิตกลางคืน หรือการเรียกร้องสิทธิก็มีใช้การสร้างกฎหมายที่คุ้มครองเกย์เสมอไป หากแต่ยังเกี่ยวข้องกับการให้โอกาสและช่วยเหลือเกย์ด้วยตนเอง

บรรณานุกรม

ใจ อึ้งภากรณ์. ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมในไทย. สำนักพิมพ์ประชาธิปไตยแรงงาน, กรุงเทพฯ. 2549
เทอดศักดิ์ ร่มจำปา. วาทกรรมเกี่ยวกับเกย์ในสังคมไทย พ.ศ.2508-25042. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตร
มหาบัณฑิต,

สาขาประวัติศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.2545.

- Barry D. Adam. **The Rise of a Gay and Lesbian Movement.** Twayne Publishers, Boston. 1987.
- Bonnie Spanier. "Biological Determinism and Homosexuality" in Jennifer Robertson (ed.) **Same-Sex Cultures and Sexualities.** Oxford, Blackwell. 2005.
- Carole S. Vance. "Anthropological Rediscovered Sexuality: A Theoretical Comment" in Jennifer Robertson (ed.). **Same Sex Cultures and Sexualities: An Anthropological Reader.** Blackwell, Malden, MA. 2005.
- Craig A. Rimmerman. **The Lesbian and Gay Movements.** Westview Press, Boulder, Colorado. 2008.
- David Halperin. **How to do the History of Homosexuality.** University of Chicago Press, Chicago. 2002.
- David Halperin. **Saint Foucault. Towards a Gay Hagiography.** Oxford University Press, New York. 1995
- David Greenberg. **The Construction of Homosexuality.** University of Chicago Press, Chicago. 1988.
- Diane Richardson and Steven Seidman (ed.) **Handbook of Lesbian and Gay Studies.** Sage, London. 2002
- Didi Herman. **Right of Passage: Struggles for Lesbian & Gay Legal Equality.** University of Toronto Press, Toronto. 1996

- Domenico Rizzo. "Public Spheres and Gay Politics Since the Second World War" in Robert Aldrich (ed.) **Gay Life and Culture**. Thames & Hudson, London. 2006.
- Elizabeth A. Armstrong. **Forging Gay Identities**. Chicago, The University of Chicago Press. 2002.
- Francis Mark Mondimore. **A Natural History of Homosexuality**. Baltimore, The John Hopkins University Press. 1996.
- Florence Tamagne. **A History of Homosexuality in Europe**. Algora Publishing, New York. 2006.
- Gert Hekma. "The Gay World: 1980 to the Present" in Robert Aldrich (ed.) **Gay Life and Culture**. Thames & Hudson, London. 2006.
- Harry Oosterhuis and Hubert Kennedy (ed.) **Homosexuality and Male Bonding in Pre-Nazi Germany**. The Haworth Press, New York. 1991.
- Jennifer Robertson (ed.). **Same Sex Cultures and Sexualities: An Anthropological Reader**. Blackwell, Malden, MA. 2005.
- Robert Aldrich (ed.) **Gay Life and Culture**. Thames & Hudson, London. 2006.
- Stephen M. Engel. **The Unfinished Revolution. Social Movement Theory and the Gay and Lesbian Movement**. Cambridge University Press, Cambridge. 2001.
- Stephen Angel. "Making a Minority" in Diane Richardson and Steven Seidman (ed.) **Handbook of Lesbian and Gay Studies**. Sage, London. 2002
- Steven Seidman. **Difference Troubles: Queering Social Theory and Sexual Politics**. Cambridge University Press, Cambridge. 1997.
- Steven Seidman. "Identity and Politics in a Postmodern Gay Culture Some Historical and Conceptual Notes" in Michael Warner (ed.) **Fear of a Queer Planet Queer Politics and Social Theory**. University of Minnesota Press, Minneapolis. 1993.
- Tim Edwards. **Erotics & Politics: Gay Male Sexuality, Masculinity and Feminism**. London, Routledge. 1994.

http://en.wikipedia.org/wiki/Queer_theory

http://en.wikipedia.org/wiki/Stonewall_riots

<http://www.fordham.edu/halsall/pwh/carpenter-is.html#ess5>